

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[Small text at the top left]

[Small text at the top right]

[Small text at the bottom left]

Črnagora zaprosila za mir.

Črnagora se udala.

Dne 13. jan., ko smo zavzeli Cetinje, je črnogorski kralj Nikita uviadel, da je vsako nadaljnje bojevanje brezuspešno, in za to se je odločil in zaprosil Avstrijo za mir. Avstrija je odgovorila, da se pogaja z njim zaradi miru, toda šele ko odloži poprej črnogorska armada svoje orožje. Črnogorski kralj se je po daljem premisljevanju tej zahtevi udal in v ponedeljek, dne 17. t. m. svoj sklep naznani naši vlađi. In tako sedai ni nobene ovire več, da bi se ne začela mirovna pogajanja.

Vest o koraku, ki ga je naredila Črnagora, je kajpada ne samo v Avsfriji, ampak po celiem svetu napravila velik utis. Četudi najmanjši, vendar je prvi soyražnik uviadel svojo nemoč napram nam, uklonil tilnik in zaprosil za mir. Kralj Nikita velja že od nekdaj kot jeden najbolj zvitih in premetenih vladarjev. Črnagora ni niti tako velika kakor Kranjska, ima komaj 300.000 prebivalcev, vendar je znal Nikita nekaj narediti iz nje, da se je na njo oziralo, pazilo, o njej govorilo in pisalo. Ako ta premeteni Nikita sedaj zaprosi za mir, prizna s tem vsemu svetu, da je prepričan o končni zmagi Avstrije in njenih zaveznikov. Srbski kralj Peter je bil drugega mnenja, za ſo pa mu je dana priložnost, da sedaj v Solunu premišljuje o minljivosti pozemeljskih kraljestev. Črnogorska prošnja za mir bo posebno pri nepristranskih državah vzbudila resna premišljevanja.

Črnogorsko bojišče je sedaj za nas, ako se ne razbijejo mirovna pogajanja, opravljeno. Že dejstvo, da v hudi bojih za Lovčen ni izgubilo več kot 153 naših vojakov življenje, nas je navdalo z notranjim zadovoljstvom, čeprav objokujemo tudi teh 153 žrtv. Črnogorsko bojišče sedaj ne bo zahtevalo nobene človeške žrtve več, kar je s krščansko-človeškega stališča izredno zadovoljiva pridobitev.

Zbudili so kralja Matjaža.

Evropski požar, svetovno vojsko, so prerokovali naši slovenski kmetje že davno. Pravili so, da bo zapihal nekoč tako močen veter, da bo odnesel vse moške, ki bodo kos orožje nositi, na vojsko. Vojskovati se bodo tako dolgo, da bodo zbudili kralja Matjaža, ki bo pretepel ves svet in sicer v letu, ko bo sv. Jurij na velikonočno nedeljo, kar se zgodi letos. Po tej vojski bo ostalo živih šamo še sedem ljudi, ki bodo imeli pod lipino senco dovolj prostora; a potomci teh sedmih ljudi bodo doživel zopet srečne, zlate čase.

Resničnost prvega dela tega prerokovanja se je že izkazala dne 23. julija 1914, ob času, ko je došpel znani ultimatum (poslednji opomin) z avsfrijskega dvora v Belgrad. Takrat je pridivjal sem gor od Trsta tak grozen veter, da je ponekod v savinjskih, pohorskih in kozjaških bregičah in naprej tja gori do Lipnice hotel prestavljal hribe. Ker so mu pa le bili pretežki, je poruval in polomil nebroj sadnih in gozdnih dreves ter pometal in raztrgal premnogo žitnih kop, odnesel snopovje, razkriaval hiše itd. In čez tri dni — začetek svetovne vojske.

Drugi del tega starega prerokovanja se začne izpolnjevati letos. Ker so se človeške strasti vseh raznih vrst že preveč razpasle po celiem svetu in je brezmejna nevošljivost dospela tudi že v volino, kadar je stoinstoletja mirno spaval kralj Matjaž, moral se je ta naposled zbuditi. Mnogo so baje k temu pomagali tudi Judeževi bratje — Italijani, ki so neprehomoma streljali iz topov v pečine gora, pod ka-

Kako se bodo mirovna pogajanja razvila, tega seveda ne moremo prerokovati. Gotovo je, da Avstrija Lovčena ne bo dala več iz rok. Tudi novopazaiskega sandžaka (pokrajine) menda ne več. Gotovo je tudi, da bo Črnagora morala vzansprej delati svojo politiko z nami in ne z Rusijo in Italijo.

V vojaškem ožiru samem udaju Crnogore ne pomeni veliko. Vendar tudi brez pomena ni. Naša dalmatinska, hercegovska in bosanska meja je proti jugu varna. Vojaštvo, ki je dosedaj prodiralo v Črnogoro, oziroma stalno na meji, postane razpoložljivo za druga bojišča. Sicer to ni veliko, kajti črnogorska armada je znašala okoli 50.000 mož, in mi menda nismo imeli posebne premoči proti Črnigori. Toda vsak mož je danes dragocen, posebno sedaj, ko za spomlad naznajajo vsi sovražniki novo ofenzivo.

Prvi golobček z oljkovo vejico je torej priletel v naš tabor. Želimo, da bi mu prav kmalu sledili drugi.

Taborišče za begunce v Vagni pri Lipnici, vzor avstrijskih taborišč.

Na prijazni planoti izhodno od mesta Lipnica med rekama Muro in Sulmo, kjer se je razprostirala nekdaj starorimska naselbina Flavia solva, vidiemo danes taborišče za naše avstrijske begunce v — Vagni.

Taborišče se je od početka svojega obstanka, t. j. od jeseni 1914, vedno razširjevalo in obsega danes 73 ha 30 a. Število barak je naraslo na 180.

Uprava celega taborišča, ki leži pod nadzorstvom c. kr. namestnije v Gradeu v rokah dveh naših rojakov, komisarja dr. L. Wolteja kot vodje in njegovega namestnika dr. M. Iapavic-a, namestniškega koncipista, zaslедuje neumorno in uspešno smoter, izboljšati beguncem njih težaven položaj in jim poma-

terimi je dosihdob mirno domoval Matjaž. V takih le razmerah ta ni mogel več spati, predramil se je in izpolnil bo, kar je obljubil trpečemu ljudstvu. On sicer osebno ne bo pretepaval celega sveta, ampak njegov duh bo prinesel človeštvu obilo boljšega prepičanja, kakor ga je imelo doslej. Duh kralja Matjaža bo hudo pretepaval, t. j. izganjal bo grde razvade in napake, ki so od leta do leta bolj razjedale mozeg človeške družbe; on bo zatiral v ljudeh napuh, lakomnost, nečistost, nevošljivost, požrešnost, jezo, lenobo, lažiomiko in brezverstvo; on bo naučil razbrzdan svet večje zadovoljnosti glede na hranó, obleko, stanovanje in zaslužek; on bo povедal lenuhom, da je v vsakem zdravem človeškem truplu neka gotova množina delavnih moči, ki se morajo porabiti v koristno delo, če ne, bodo pa te zdrave, delavnne moči porabile, t. j. uničile njihov život; on bo dokazal ljudem, da je zemlja naša prava krušna mati, ki jo je Bog ustvaril, nè zlodej, in da je treba zemljo obdelovati z veseljem, ljubeznijo in hvaležnostjo do tistega, ki jo je ustvaril, ne pa z nevoljo in sovraštvom, kakor se je to dogajalo doslej neštetokrat. Duh kralja Matjaža bo prekril zrak proti jugu in severu, izhodu in zahodu ter metal bombe nesreče na tiste lakomne visoke glave, ki so si hotele z zvijačo in sleparstvom pridobiti sosednih dežel — Judeževe brate bo imel posebno na piki; metal bo bombe nesreče na vse izdajalce domovine in na tiste sleparske vojne liferante, ki hočejo v svoji požrešni brezvestnosti ogoljufati državo za male in velike svote; z bombami nesreče bo zadeval tiste kmete, ki so v minolih letih lahkomiseln prodali tujcem svoje kmetije, da sedaj sami izvečine nimajo več denarja, ne posestev:

gáti kar najbolje, da prenesejo usodo svojega bivanja v tujini, daleč od domače zemlje.

V taborišču najdemo okoli 20 kuhinj. Posamezne dobro organizirane kuhinje pripravljajo vsakovrstno hrano, zajuterk, obed in večerjo za 1000 do 1200 oseb.

Barake so bile urejene začetkom vsaka za 400 oseb. Kljub raznim težkočam je uprava kmalu potem ukrenila, da se postavijo barake za 250, oziroma 120 oseb in take s prostornimi in zračnimi sobami s kuhinjo za eno obitelj. Barake so opremljene z električno razsvetljavo in vođovodom. Kanalizacija je bila dogotovljena tekem pol leta.

Dne 26. nov. 1914 so prišli prvi begunci iz Galicije in je število beguncev, Poljakov, do dne 26. decembra istega leta naraslo na 14.449.

Spomladij leta 1915 so omogočile zmage naših čet na severu vrnitev Poljakov v domovino.

Ko je izbruhnila vojska med Avstrijo in Italijo, je služilo taborišče začasno italijanskim internancem. Po prenestitvi teh na tisoče brojčnih oseb je bilo taborišče pripravljeno za begunce italijanske narodnosti iz Istre in Furlanije in v ta namen služi taborišče v Vagni še danes.

Prvi begunci iz Primorske so prišli dne 27. avgusta 1915 in je naraslo njih število meseca novembra 1915 na 21.286 oseb, med njimi okoli 3000 otrok.

Že ob času poljskih beguncev je bila stavljena začasna cerkev za približno 4000 ljudi; nova prostorna in krasna cerkev sv. Karola s tremi ladjami je bila blagoslovljena dne 15. dec. 1915 ob prisotnosti Nj. cesarske vzvišenosti nadvojvodinje Marije Jožete, od goriškega deželnega glavarja monsignorja dr. Faidutti-ja. Pri tej priložnosti si je nadvojvodinja natanko ogledala s svojim spremstvom in visokimi dostopanstveniki, med njimi štajerski cesarski namestnik grof Clary in Aldringen s soprogo, ljudske šole, otroški vrtec, bolnice, različne delavnice, barake itd. in se dostikrat zelo pohvalno izrazila o izborni organizaciji zavodov in taborišča sploh.

Kar si tiče otroškega vrteca, trdimo, da se lahko meri z velikomestnimi zavodi te vrste. Blizu nove cerkve stoji veliko še poslopje v obliki tiskane črkice T, ki nudi deci do 6 let vzorno vzgojo. V velikih

z bombami nesreče bo napada vse ederuške navijalce cen; z bombami nesreče bo obdaroval vse tiste preproste ljudi pozlačenih dlani in stopal, katerim je bilo navadno kmečko delo na deželi pre malo imenitno in pretežno ter so se odselili v mesta brez potrebe in vzroka, da se zamorejo sedaj sprejhajti s praznim želodcem, noseč znabiti obilo kožuhovine na svoji gizdalinski obleki, visoke pete pod čevljim in pa spredaj navzdol zafrknjene klobukove krajce, toda te krajce bodo padačoče bombe še bolj povesile, spošnesle tudi visoke pete ter posmodile draga kožuhovino in drugo nepotrebno lišparijo; z bombami nesreče bo naposled obispal raznih stanov brezverce, ki niso foliko bistrümni, da bi znali čitati v knjigi narave, kjer se nahaja tajna pisava tistega, ki se zože početek vsega življenja: Bog.

Ko bo kraljevi preganjalec človeških napak zmetal vse nesrečnosne bombe na zemljo, tedaj se bodo povrnili k nam tisti od starih slovenskih kmetov že davno napovedani srečni, zlati časi. Da se bo ta res zgodilo, je prav verjetno.

Ker tako pravi kralj Matjaž:

„Ce bolj delaš, več imas;
in kakršni ljudi, takšni časi;
kadar je pšenica v klasi;
kakršni ljudi, takšni „cajti“;
kadar je pšenica v lajtì;
kakršni ljudi, takšni termini,
kadar je pšenica na mlini;
kakršni ljudi, takšna doba
od zibelke jim cvete do groba.“

S. Opazil.

zračnih in svetlih dvoranah tega zavoda se vrši poduk za 500 furlanskih in 700 istrijanskih otrok. Srce utriplje radostno vsakomur, ki vidi toliko zadovoljnih otročjih lic pri predpoldanski in popoldanski južini, ki se otrokom donese iz snažne in prostorne kuhinje. V kratkem bo otvoren drugi otroški vrtec, s katerim bo pomagano 1000 drugim otrokom.

V dobro urejenih ljudskih šolah se podučuje nad 5000 otrok in je uprava dala zgraditi zopet veliko novo poslopje za razširjenje ljudskošolskega poduka.

Za starejše dečke se je osnovalo takozvano deško zavetišče (Knabenhort), v katerem se nudi nad 400 uniformiranim dečkom nadaljnja vzgoja, osobito tudi telovadba in gimnastične vaje po vzorcu vojaških pripravnih šol.

Ker smo izvedeli, da otvorijo v Vagni v kratkem tudi meščansko šolo, smo prepričani, da je mladina preskrbljena v tem taborišču kar najbolje.

Pa tudi odraslim se nudi v obilici priložnost za delo in zasluzek. Tu najdemo prostorne in zračne delavnice, v katerih sedi nad 300 delavk pri šivalnih strojih, v posebni dvorani je oddelek za ženska ročna dela, izdelovanje čipk, pletarska dela itd. V drugih oddelkih najdemo zopet rokodelce — nad 100 čevljarjev, mojstrov, pomočnikov, učencev; istotako oddelok krojačev, cokljarjev, mizarjev, tesarjev, kolarjev, kovačev, ključarjev, monterjev; izdelovanje slavnatih čevljev za naše vojake, kajih pošiljajo iz Vagine vsak teden po jeden železniški wagon na raznabojnišča. Med izdelki beguncev iz vseh avstrijskih taborišč na v to svrhu na Dunaju pripravljeni razstavi so se odlikovali med vsemi glede kakovosti in števila najbolj izdelki iz taborišča v Vagni.

Če še omenimo, da so razdelili brezplačno v Vagni Poljakom 48.228 in Primorcem 55.629 odev, Poljakom 15.330 in Primorcem 4862 možkih srajev, Poljakom 14.687 in Primorcem 4862 možkih spodnjih hlač, Poljakom 6835 in Primorcem 3264 možkih oblek, Poljakom 4176 in Primorcem 5479 ženskih oblek, Poljakom 6111 in Primorcem 3828 parov čevljev za možke, Poljakom 3479 in Primorcem 6673 parov čevljev za žene, Poljakom 288 in Primorcem 2960 parov čevljev za otroke, Poljakom 150 in Primorcem 12.934 parov nogavic, Poljakom 27.910 m in Primorcem 25.954 m plafna za perilo, Poljakom 25.610 m in Primorcem 50.000 m suknja za obleko, in če konečno pripomnimo, da izhaja poseben dnevnik „Gazetta d' accampamento di Wagna“ za begunce, da imajo begunci na razpolago lep gaj za spreponde, slednjič da je taborišče v Vagni preskrbljeno s kopelji v velikem slogu, z modernimi parnimi pralnicami, z moderno opremljenimi bolnicami z različnimi oddelki, — lahko trdimo, da je taborišče vzor avstrijskih taborišč in želimo le, da se tudi našim slovenskim beguncem postreže tako, kakor v vzornem taborišču v Vagni pri Lipnici.

Škopljene trt z Martinjevo zmesjo.

G. Bohuslav Skalicky, c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, priobčuje v kranjskem „Kmetovalcu“ članek pod gornjim naslovom. Priobčujemo talem članek, da se naši vinogradniki poučijo, kako jim je postopati, da se morejo uspešno boriti zoper peronosporo in da si tudi na Štajerskem pravočasno oskrbimo potrebnih snovi:

Letošnje leto bo pomanjkanje bakrene galice splošno. Po zaslugu neumorno delujočega ravnatelja c. kr. Kmetijske družbe kranjske, g. cesarskega svetnika G. Pirca, se je posrečilo kupiti prepotrebni kranjski Kmetijski družbi 10 wagonov galice na Švedskem in jo ta galica že na potu k nam. Morebiti dobimo tudi še nekaj državne galice okrajnih zastopov in tako bomo preskrbljeni z dobro polovicou one galice, kakor je potrebujemo na leto.

S to galico pa lahko izhajamo, ako rabimo v prihodnjem letu splošno vsi namesto navadne (bordoske), Martinjevo škopilno zmes!

Kaj je Martinjeva škopilna zmes in kako učinkuje?

Martinjeva škopilna zmes je dobila ime po profesorju Martiniju na višji vinarski šoli v Coneglianu v Italiji, ki jo je prvi priporočal. Ta zmes je navadna galično-apnenia škopilna zmes, v kateri se polovicou galice nadomešča z galunom. Imenujemo jo torej tudi lahko galično-galunovo-apnenia zmes.

Z mnogimi poskusi, ki so se pred več leti vršili po celi Avstriji in ki jih je za Kranjsko izvedel podpisani, se je namreč dokazalo, da je galica tako strupena, da zadosfuje že % do % škopilna zmes galice (z apnom), da kali peronospore uniči in trto pred boleznijo (paležem ali strupeno roso) obvaruje, ako jo le pravilno pripravimo in v pravem času uporabimo. Edino zato, ker galično-apnenia zmes dež s trt prehitro odpere, je treba, zlasti v mokrih letih, yzeti veliko močnejšo, navadno dvakrat tako močno škopilno zmes.

Že pred leti so prišli veščaki zaradi tega na misel, da bi primešali galično-apneni zmesi še kako snov, ki bi jo delala manj topljivo, t. j. da bi se listov bolje prijela, da jo dež ne more tako hitro odprati kakov navadno galično-apnenia zmes, katero imenujemo tudi bordosko zmes. Kot taka primes se je zlasti dobro obnesla žveplenokislá glina. Prvi jo je priporočal že leta 1907 dr. H. Kaserer, takrat profesor

na višji vinarski šoli v Klosterneuburgu. Tako je na to se je ustanovila tvornica, ki je pričela prodajati pršek, obstoječ iz zmlete galice, sode (namesto apna) in žveplenokisle gline pod imenom „Tenax.“ En kilogram tenaksa obstoji iz 45 dek galice in iz 55 dek sode in žveplenokisle gline. Po natančnih in večletnih poskušnjah je pa zanesljivo dogzano, da učinku enoodstotna raztopina tenaksa enako kot enoodstotna raztopina galice z apnom. Galica v tenaku vsled primesi žveplenokisle gline učinkuje še enkrat bolje, kot v navadni bordoski zmesi, kajti še ne pol kilogr. (45 dek) galice v tenaku učinkuje enako kot celi kilogram galice v navadni, galično-apneni (bordoski) zmesi. Martinjeva zmes pa ni pravzaprav nič drugega, kot doma pripravljen tenaks, le s tem razločkom, da namesto čiste žveplenokisle gline vzamemo galun, ki pa obstoji po večini iz žveplenokisle gline, in da vzamemo namesto sode veliko cenejšo apno.

Po Martiniju se pripravi škopilna zmes tako, da se vzame na 100 litrov vode 40 dek galice, 40 dek galuna in 50 dek apna. Vendar se za naše razmere, zlasti vsled čestega mokrega poletja, priporoča vzeti to zmes nekoliko močnejšo in sicer: za prvo škopljene je vzeti na vsake 100 litrov vode: $\frac{1}{2}$ kg galice, $\frac{1}{2}$ kg galuna in 1 kg apna, za drugo in nadaljnja škopljene pa vzamemo na vsake 100 litrov vode $\frac{1}{2}$ kg galice, $\frac{1}{2}$ kg galuna in $1\frac{1}{2}$ kg apna. Kdor hoče pa narediti zmes še močnejšo, ta naj vzame za drugo in pozneje škopljene po 1 kg galice, 1 kg galuna in 2 kg apna na 100 litrov vode. Tako močna zmes pa zadosfuje v vsakem slučaju in vsaka močnejša tečina je potratnost.

Pravilno pripravljam Martinjevo škopilno zmes na sledeči način: Vodo razdelimo na dva dela, in sicer od 100 litrov vzamemo kakih 20 litrov proč za raztopitev apna, v ostalih 80 litrih pa raztopimo galico in galun. Galica in galun se raztopita obenem skupaj in sicer na ta način, kakor smo doslej topili samo galico, to je, da se obesite obe snovi skupaj v eni vreči ali enem košku tik pod površino vode v čebri. Ko ste se obe snovi raztopili, razmešamo v drugi posodi v 20 litrih vode pripravljeno ugašeno apno v redek apneni belež (apneni mleko), ki ga na to skozi gosto sito ali redko platno precedimo v raztopino galice in galuna in tam dobro premešamo.

Na ta način dobimo 100 litrov pravilno napravljene Martinjeve zmesi. Tako na to vzamemo košček reagenčnega papirja in se pripravičamo, ali smo vzel dovolj apna, ker bi sicer kisla zmes trto opalila. Če je bilo dovolj apna, potem postane v zmesi pomočen rudeč lakmov papir moder (plav), oziroma bel, fenolitaleinov papir pa rudeč. Tak papir se dobri danes povsod v večjih trgovinah, drogerijah ali lekarnah, za nekaj vinarjev.

Ako bi ostal reagenčni papir neizpremenjen, pomeni to, da je bilo premalo apna, oziroma da je bilo apno premalo močno. V tem slučaju moramo še nekaj apna pridejati. V to svrhu vzamemo nekaj pripravljene tekočine iz čebra, razmešamo v njej še nekaj apna in belež prilijemo zopet v ostalo tekočino, s katero je premešamo. Nato preskusimo še enkrat z novim koščkom reagenčnega papirja, če je dovolj apna. Šele potem, ko pokaže papir zgoraj omenjeno barvo — reagenco — je dovolj apna in se z zmesjo lahko škopri.

Kako in kdaj je treba trte škopiti, je vsakemu marljivemu vinogradniku itak dobro znano. Vsi zeleni deli trte morajo biti s škopilno tekočino dobro in fino poškopljeni in se mora tekočina na trti, preden še pride prvi dež, dobro posušiti. Če pa hočemo s škopljencem doseči pravi učinek, moramo škopiti v pravem času. Če zamudimo, potem ne pomaga nobeno sredstvo in naj je še tako dobro. To naj si zapomnijo zlasti vsi tisti nemarneži in zabavljaci, ki svojo lastno brezbržnost radi pripisujejo na rovaš „slabe galice“ itd. Kadar že hiša gori, se je ne more več zavarovati proti požaru in tudi po toči zvoniti, pravijo, da ne pomaga, čeprav še tako lepo klenkamo! Tako je tudi pri peronospori. Prekasno rabljeno ne more nobeno sredstvo trto pred bolezniu ubraniti. Kdor hoče torej sigurno delati, ta si mora zapomniti, da je treba škopiti pred cvetjem vsaj dvakrat in po cvetu pa vsaj enkrat!

Dokler se pri nas ne poprimejo vinogradniki načela, da je treba pred cvetjem dvakrat škopiti, ne morejo pričakovati pravega uspeha. Pri nas žalibog večina vinogradnikov s škopljencem vedno in vedno odlaša in še potem, ko se prične trta že paliti, pa prično škopiti. Potem jim pa tudi štirikratno škopljene ni preveč, uspeha pa le nič ni, ker je bilo poglavito načelo, škopiti zgodaj, zamujeho. Prvič moramo škopiti torej prav zgodaj, to je takrat, kadar hitro požene trta za ped dolge poganjke in kakor hitro se zarod dobro vidi. To škopljene je največje važnosti, zlasti za grozdje. Drugič je treba škopiti kakih 14 dni pozneje in sicer tik pred ali pa tudi še med cvetjem. Tretjič škopimo potem po preteklu dalsih treh tednov in sicer takrat, kadar so jagode debele kot proso ali grah.

Le če je vreme prav mokro, se priporoča škopiti potem še enkrat, v četrtič in sicer čez 3 do 4 tedne. Edino na ta način je mogoče trto pred bolezniu popolnoma obvarovati.

Ali je Martinjeva škopilna zmes izkušena? Z Martinjevo škopilno zmesjo škopijo v Italiji že od leta 1909. Poročila o uspehih so povsem zelo ugodna. Na Primorskem so pričeli z Martinjevo zmesjo škopiti že pred dvema leti in sicer, kakor mi je pravil

ravnatelj kmetijsko-kemijskega preskušališča g. dr. Ripper, z najboljšim uspehom. Leta 1915 pa si je postavil podpisani nalogu, dognati s pomočjo poskušenj, ali je mogoče v škropilni zmesi polovicou galice nadomestiti z galunom, ne da bi to bilo trti na skodo.

Da to nalogu reši, je izvedel podpisani v vseh starih državnih trtnicah na Kranjskem sledče poizkuse. V vsaki trtnici se je en oddelek vzornega vino grada razdelil na tri enake dele z enakimi trtnimi vrstami. Če tak del se je potem škropil z navadno galično-apneni zmesjo, in sicer v prvič z enoodstotno (1 kg galice na 100 litrov vode) v potrebo množino apna, drugič in tretjič se je pa vzel galice $1\frac{1}{2}$ kg, v novomeški trtnici celo 2 kg galice na 100 litrov vode. Drugi del poskusnega vino grada se je škropil z Martinjevo zmesjo, za katero se je vselej vzel galice, in da vzamemo namesto sode veliko cenejšo apno.

Pri teh poskušnjah se je škopljene z Martinijevo zmesjo v vseh treh trtnicah prav izvrstno obnoslo.

Klub nizki legi, vedni megli in deževnemu poletju so ostale trte na vseh treh oddelkih zdrave, a najlepše, najbolj zdrave in skozi do jeseni najbolj zeleni so bile trte, škopljene z Martinjevo zmesjo, če prav se je tu porabilo polovicou manj galice kakor pri sosednji parceli, kjer se je škopilo s samo galico in apnom, brez galuna.

Zato lahko iz lastne izkušnje in s prepričanjem rečem, da se s pomočjo galuna lahko polovicou galice nadomesti, ne da bi bil uspeh slabši. Lahko torej tudi vsem vinogradnikom z najboljšo vestjo priporočam: Škopite v letu 1916 vsi z Martinjevo škopilno zmesjo! Tudi tisti, ki ima slučajno še dovolj galice, ne dela prav, če je polovicou ne nadomesti z galunom. Kdor nadomesti polovicou drago galice pri načrui škopilne zmesi s cenjenim galunom, ta si prihrani pri vsakih 100 litrih škopilne tekočine vsaj 4 K, torej pri oralu najmanj 50 K.

Skalicky.

Črnogorsko bojišče.

Crnagora prosi za mir.

Crnogorska armada odloži orožje.

Avstrijski generalni štab je dne 17. januarja razglasil: Crnogorski kralj in crnogorska vlada sta dne 13. jan. prosila za prenehanje sovražnosti in za začetek mirovnih pogajanj. Mi smo odgovorili, da se more tej prošnji ugoditi le tedaj, če crnogorska armada brez pogojno odloži orožje. Crnogorska vlada je včeraj (dne 16. jan.) našo zahtevo, naj se brezpogojno odloži orožje, sprejela.

Kje se bodo vršila mirovna pogajanja.

Z Dunaja se od dobro poučene strani poroča: Mirovna pogajanja se bodo skoro gotovo vršila v kakem kraju na bojišču. Po prostovoljni podvržbi je sklep miru med Avstrijo in Crnogorijo lahko mogeč. Vsekako pa se mora upoštevati tudi možnost, da se mirovna pogajanja razbijajo. Kakor se poroča, je kralj Nikita našemu cesarju poslal posebno pismo.

Rusija in Italija udarjeni.

Dunajski „Sechs-Uhr-Blatt“, ki ima zveze z razsim zunanjim ministrstvom, piše: Kralj Nikita je s tem, da je položil svoje orožje pred Avstrijo, javno izpovedal, da ne upa več na zmago četverosporazume in da in nič več ne dvomi, na kateri strani bo končna zmaga. Uda je Crnogore je stran en udarca za Rusijo in Italijo. Saj je ruski car pred leti imenoval v neki napitnici vladarja crnogorskih orlov svojega edinega prijatelja. Za Italijo pa je bila Crnagora zadnja leta najbolj v našem mesu porinjena in za to najvažnejša postojanka. Toda niti Nikolaj ruski niti Viktor Emanuel laški nista mogla pomagati Crnigori.

Nemec hvali Crnogorce.

Nemški vojni poročevalci dr. Kriger piše: Cetinje je malo in nizko mesto z raztresenimi hišami, s širokimi ulicami, ima krasno logo, z raz-

gledom na goro Lovčen, katera se iz Cetinja vidi še mogočnejša kot iz Boke Kotorske. Mesto samo kakor tudi njega prebivalstvo ter njegov sedanji položaj je drugačen, nego bi si ga kdo splošno predstavljal. — Snažnost vlada povsod; siromaštva je v Cetinju le malo opaziti. Pomanjkanje kruha to vojaška uprava prihodnje dni popolnoma odpravila. Prebivalstvo je čez vse mirno, marljivo, prijazno in postrežljivo in ljudstvo kar brez poziva oddaja orožje. Prebivalstvo tekmuje med seboj glede gostoljubja in celo na ulici ponujajo našim častnikom svoja stanovanja. Nam se niti ne dozdeva, da bi bili v sovražnikovi deželi — med prebivalstvom in našimi četami vlada najlepše soglasje. Povsod opaziš vzoren red.

Dvonadstropni konak (kraljeva palača) je precej skromen in ponižen. V notranjosti palače je ostalo vse popolnoma na miru; vsaka reč je na svojem mestu in se ni nič pred vhodom Avstrijev odstranilo. Kralj Nikita je odšel iz konaka v vsej naglici. Tako je n. pr. ležala v spalnici še sedaj brisača na mizi in postelja je bila v popolnem neredu. V delovni kraljevi sobi se je nahajala pislina miza s stolom. Na desni strani v nekem kotu je visela v lepem okviru listina, katero je kralj Nikita dobil kot polkovnik-imejitelj nekega avstro-ogrskega polka. Na drugi strani je na mizi ležala podoba našega cesarja. Stegne so bile okrašene z orožjem. V restolni dvorani je bilo na stenah vse polno slik. V tej zbirkri so se nahajale tudi slike našega cesarja in cesarice izza še mladostnih let, slike Napoleona, Aleksandra III. in bolgarske carice Dagmar, kakor tudi več slik italijanske kraljeve dvojice.

Kratko rečeno: Cetinje s prebivalci vred na pravi v velikem in malem na se prijeten utis.

Cetinje zavzet.

Ko so Avstrije dne 10. jan. zavzeli Lovčen, je bilo jasno, da je začetena tudi usoda črnogorske prestolnice — Cetinje. In res! Že dne 13. januarja popoldne so naše čete vkorakale v Cetinje. Naše uradno poročilo z dne 14. t. m. pravi, da je bilo prebivalstvo pri vkorakanju naših čet mirno in da je to mesto nepoškodovano.

Zadnje dni, predno se je udala Crnagora, smo še tudi zavzeli Špič, Virpazar in Rjeko, vsled česar je bila Crnigori le še pot v Albanijo odprta.

Prva pogajanja med nami in Crnogoro.

Dne 13. jan. — srbsko Novo leto — sta se pričasi prednji straži pojavila dva črnogorska ministra in črnogorski artilerijski major z željo, naj bi se začelo s pogajanjem zastran predaje. Od naše strani se je posredovalcem odgovorilo, da se more prej črnogorske vlade le takrat ustreči, če prej črnogorska armada brez ogo, no odloži orožje. Črnogorska odpolanca sta ostala pri naših četah v Cetinju ter sta takoj odgovor sporočila svojemu kralju. V nedeljo, dne 16. jan. sta črnogorska posredovalca naznamila, da Crnagora sprejme od nas zahteve in pogoje ter da brezpogojno odloži orožje. Odložiti, oziroma oddati se mora vse ono orožje, ki se rabí v moderni vojski — pred vsem ročne puške, strojne puške in topovi, sa- moobsebi umetno tudi trdnjave z vsem gradivom, železnicami itd. Ali se bo moralno oddati tudi handžarje, stare puške in drugo orožje, ki je v posesti prebivalstva, se bo določilo po krajevnih razmerah. Orožje se bo pod našim vojaškim nadzorstvom moralno odložiti na določenih mestih. Vojaško nadzorstvo bo tudi preiskalo celo deželo, in tako se boje s pomočjo vojaških patrulj onemogočilo delovanje ro-parskih in drugih zahrbnih čet.

Prebivalstvo, ki je še zmožno za orožje, h kateremu so v Crnigori lahko skoro vsak prišteva, ki more marširati, se bo nato zastražilo. Ženskam se bo nadaljnje bivanje v hišah dovolilo. Večje število se je udeležilo boja na strani mož in so bojevnikom donašale strelivo in živež. Jasno je, da se bo vsak poizkus, nasprotovati našim odredbam, moral strogo kaznovati. Torej se bo takorekoč cela dežela predala. Uprava dežele in obrat na železnicah bo odslej v naših rokah. S tem velja naša zahteva po brezpogojni odložitvi orožja, katero smo stavili kot predpogoj za začetek mirovnih pogajanih, kot izpolnjena.

Začetek pogajanj

Naše čete vkorakale v Virpazar in Rjeko.

Pogajanja med Črnogorci in Avstrije, katera imajo nalogo, da uredijo oddajo orožja črnogorske armade, so se pričela v pondeljek, dne 17. jan. popoldne. Nekatera poročila pravijo, da bo na avstrijski strani vodil pogajanja bivši naš cetinjski poslanik Otto. Predno se je Crnagora udala, so naše čete še zasedle dne 17. jan. črnogorski mesti Virpazar (ob zahodnem obrežju Skaderskega jezera) in Rjeko (izhodno od Cetinja). Kmalu na to je avstrijska armada ustavila sovražnosti proti Crnigori.

Naše izgube na Lovčenu samo 153 mož.

Spošno se je domnevalo, da so bile izgube naših čet pri zavzetju Lovčena zelo velike, kar pa ne odgovarja resnici. Iz vojnega tiskovnega stana se namreč poroča: Dasiravno je borba s Črnogorci, ki so že odnekaj vajeni bojevanja, silno težavna, vendar smo imeli na Lovčenu le zelo skromne izgube. Zavzetje te velevažne gore nas je stalo samo — 153 mrtvin in okrog 300 ranjenih. Dasiravno smo prodrali od spodaj po groznih strminah navzgor in smo morali vsakok najmanj črnogorsko postojanko naskočiti, vendar so imeli Črnogorci večje izgube, kateri jim je prizadala večina naša artillerija, ki je z gorskimi postojanki okrog Kotora in z lažljim mogočno obispavala goro Lovčen z bombami.

Pomen Lovčena.

Osvojitev Lovčena in zavzetje Cetinja je napravilo na sovražnike silno globok vtisk. Zlasti angleško časopisje priznava velik pomen tega sijajnega uspeha naše armade in povdarija, kako hud udarec je poraz Črnegore zlasti za Italijo in svobodo njenega gibanja v Jadranskem morju. Velik angleški časnik „Times“ izjavlja odkriti, da si bo Avstrija v nemoteni posesti Lovčena lahko ustvarila iz Boke Kotorske druge Gibraltar (izredno močno utrijen kraj na Španskom, a v posesti Anglije, ki obvlada morsko ozino med Afriko in Španijo, katera tvori vhod v Sredozemsko morje), ter pričela zmagočito prodirati tudi v severno Albanijo. Angleško časopisje nevoljno kritizira, da četverosporazum, kakor povsodi, tudi glede Črnegore ni imel nobenih pravih načrtov, in da je zlasti Italija zamudila skrbeti pravočasno za uspešno obrambo Lovčena, ki je zanje ravno tako važna, kakor fronta ob Soči in v Alpah. Značilno je, da pričenja zlasti francosko časopisje uvildavati neuspešnost celega četverosporazumovega balkanskega podjetja. Da bi se mogla Crnagora še braniti, tega nihče ne verja, jasno je marveč tudi sovražnikom, da črnogorskim četam ne preostaja ničesar drugega, kakor beg v Albanijo ali a udaja (kar se je že zgodilo!), kajti avstrijske kolone so prodirle že tako daleč, da onemogočujejo vse redno preskrbo črnogorske armade z živili ter s tem tudi nadaljnji odpor v Crnigori sami. „Lovčen je izgubljen“, toži časnik „Tempo“, „Crnagora spadne, k onim državam, ki so postale žrtev Avstrije in njenih zavezников.“ List „Tempo“ si ne ve druge tolaže, kakor to, da naj bi bilo uničenje Črnegore za četverosporazum dober načok za bodočnost . . .

Mnenje berolinskih mednarodnih krogov o ponenu naših zmag v Crnigori izraža list „Kölnerische Zeitung“, ki poroča iz Berolina: Z osvojitvijo Lovčena je dobil Kotor, drugo največja avstrijsko vojno pristanišče, svoj popolni pomen, italijanskemu uplivu v Adriji pa je prizadjan težak udarec. Crnagora je popolnoma pobita na dlan in s tem je velikosrbska-ruska stvar na Balkanu strta v prahu. Kakor Turčija, tako razbija Avstrija s knepljimi udarci politično praznoverje. Zoper enkrat spoznava svet, da pomoč in priateljstvo četverozvezze (Anglija, Francija, Rusija, Italija) ničesar ne zadeže proti zbrani sili Avstrije in njenih zaveznic.

Kje je kralj Nikita?

Dunajski časniki poročajo, da se nahaja črnogorski kralj v Škadru in da bo od tam vodil mirovna pogajanja.

Rusko bojišče.

Konec novoletne bitke.

76.000 ruskih izgub.

Uradno poročilo našega generalnega štaba z dne 18. jan. pravi, da se smatra novoletna bitka v izhodni Galiciji in ob besaarski meji kot končana in sicer s popolno zmago avstrijskega orožja. Dne 23. dec. 1915 so se Rusi navalili z vso silo na našo bojno črto od rumunske meje do volinijskega trdnjavskega trikota. Hoteli so s tem ustavili našo ofenzivo proti Crnigori, in predpreti našo bojno črto pri Černovicah, ob Dnjestru in Strypi. A ne eno, ne drugo se jim ni posrečilo. Bitka se je vršila na fronti, dolgi 130 km. Sovražnik je imel na tej fronti najmanj 300 tisoč mož. Stevilo padlih in ranjenih Rusov znaša 70 tisoč, ujetih pa 6000 mož. Bitka je trajala 24 dni in nekateri polki so stali 17 dni neprestano v ognju. A najhujši sovražni sunki so bili naperjeni proti prostoru med Prutom in Dnjestrom, t. j. proti bukovinskemu glavnemu mestu — Černovicam. Na tem prostoru je sovražnik sedaj svoje napade popolnoma opustil. Pač pa se baje opaža v ozadju bojne črte veliko premikanje ruskih čet proti izhodni Galiciji in Strypi. Mogoče torej je, da bodo Rusi v prihodnje poskusili svojo srečo z napadi na našo fronto v Voliniji in ob Strypi.

Rusi opustijo ofenzivo?

Kakor se poroča iz Haaga na Nizozemskem, pravijo poročila iz Petrograda, da misli rusko armado vodstvo ofenzivo zoper Avstrije ob besaarski meji opustiti. Rusi so namreč računali, da bo naše armado vodstvo radi silne ruske ofenzive primorano, otegniti čete z balkanskega bojišča in ustaviti ofenzivo proti Crnigori. Ker rusko orožje ni moglo preprečiti ne propada Srbije in ne Črnegore, bo baje raje opustilo svojo dosedanje brezuspešno ofenzivo.

Italijansko bojišče.

Labi si še vedno počivajo od četrte ofenzive — le mestoma napadajo, da tratejo človeška življenja in muncijo. Laška javnost zahteva od Kadorne novo ofenzivo proti nam, se hujuje nad njim, da ni šel na pomoč Crnigori, zahteva več vojaštva za Albanijo, a grof Kadorna ima svojo glavo in se ne uda. Vse svoje čete potrebuje za boje proti nam. Misli se, da nove ofenzive ne bo začel, dokler ne nastanejo toplejši dnevi, kajti znano je, da Kadorna veliko drži — na vreme.

Kraljica Jelena je baje zelo huda na Kadorno, zakaj ni pravočasno priskočil na pomoč njenemu očetu na Crnigori in hudo kritizira način njegovega vojskovanja.

Mnogi so mnenja, da bo morala Italija svoje čete v Albaniji ali umakniti ali pa jih značno pomnožiti. Zadnjemu mnenju nasprotuje Kadorna. Vsled črnogorske udaje smo Avstriji postali sosedji Albanije ter se lahko tudi tam poskusimo z Italijani. — Glavno opirališče Italijanov v Albaniji je mesto Valona.

Italijanski zrakoplovec obiskal Ljubljano.

V petek, dne 14. jan., je italijanski letalec pripljal nad Ljubljano in metal na njo brezuspešno bombe. Iz Ljubljane poročajo o tem napadu: Osem mesecov po izbruhu italijanske vojne je obiskal sovražni aeroplani tudi Ljubljano. Naši letalci so opetovanjo pohiteli daleč tja v notranjost italijanske dežele in že marsikateri sijajni čin priča o njihovi neustrašenosti, pa tudi o njihovi izborni letalski izvežbanosti. Ako primerjamo plete naših slavnih zrakoplovcev z obiskom, ki ga je bila v petek v prvih popoldanskih urah deležna Ljubljana, spoznamo razloček. Italijanski letalec si je izbral neke železniške naprave za svoj cilj. Ljudje, ki so opazovali zrakoplovčeve kretanje, so občudovali njegovo tehnično spremnost, s katero se je spustil z velike visocine na kakih 100 metrov niz dol, tem manj pa so občudovali njegovo vojasko izurjenost; v malih presledkih so padle na zemljo tri bombe, ki so vse zgrešile svoj cilj; razpočile so seveda z velikim ropotom, napravile prav poštene luknje v zemljo — to pa je bilo tudi vse. Škoda, ki so jo napravile, je malenkostna in se da zračunati takorekoč na vinarje, ki jih bo treba plačati, da se božno luknje zoper zasule. Ranjen ni bil nikdo. Razpršeno kamnenje in drobci bomb so nekoliko opraskali stene neke hiše.

Napad našega zračnega brodovja na Jakin.

Dne 17. jan. popoldne je oddelek našega zračnega brodovja krepko napadel italijansko mesto in trdnjavo Jakin (Ancona). Težke avstrijske bombe so zadele kolodvor, električno napravo in vojašnico. — Bombe so v teh poslopjih povzročile požar. Italijani so iz širih obrambnih topov srdito obstreljevali naše zrakoplove, a brez uspeha. Vsi zrakoplovi so se nepoškodovani vrnili.

General Boroevič med Dalmatinci.

Profesor Lovrič opisuje v „Našem Jedinstvu“ z italijanskoga bojišča dne 8. jan.: Bivanje generala Boroeviča med Dalmatinci:

To je bil dan blaženega zadovoljstva in slave sinovom junaške Dalmacije. Došel je general, da viди svoje Dalmatince, da jim čestita, da se divi nad njimi.

Slavni vojskoved je pozdravil najpoprej z luvorjem ovenčane častnike dalmatinskega pešpolka štev. ...

„Došel sem, da vidim, da čestitam, da se divim junaškim delom, ki jih je polk izvršil tu ob Soči, razven onih na Balkanu. Hvala Vam, gospoda moja, v prvi vrsti Vam, junakom polka štev. ... Každakoli je sovražnik napadel dalmatinske polke, ali sploh moje Dalmatince, mogel sem mirno spati, bil sem uverjen,

da boste z znanim junaštvom potokli takoj sovražnika. Jaz sem vsako in posamezno Vaše junaško delo javil Njegovemu Veličanstvu. Naj se dogodi kar hčete, siguren sem, da se boste tudi v bodoče junaško borili kakor dosedaj."

Nato je nagovoril general Boroevič z matematično besedo moštvo, naše sokole:

"Dragi vojaki! Sokoli moji! Prišel sem, da pozdravim Vaš, slavnega deca junaškega polka štev. ... Kjer koli stoji Dalmatinec, sem siguren, da tam sovražnik ne predre črete. Preko Dalmatincev ne more priti niti sam vrag. Vi ste ob vsakem času vršili veličanstveno svojo dolžnost, prelivajoči plemenito svojo kri za cesarja in domovino. Pokazali ste Italijanu, kaj so Dalmatinci. Vaša junaška dela so znana ne samo po vsej monarhiji, marveč ves svet pozna junaške ob Soči, med katerimi ste Vi v prvi vrsti. Hvala vsem, ker je vsaki izmed Vas junak. Siguren pa sem, da boste zopet pokazali sovražniku, kako Dalmatinec junaško preliva kri za svojega cesarja in domovino. Vi ste Hrvatje in tudi meneje e rodila majka hrvatska. Hvala Vam še enkrat! Živeli moji sokoli!"

Nato je zaorila hrvatskih "Živijo!" Njegovemu Veličanstvu in generalu Boroeviču.

Major Turudija stopi pred njegovo prevzvišenost ter ga prosi načadljivih povelj. — General Boroevič odgovori hrvatsko: "Živijo Turudija!"

Cete so ob maršu „Junak sam iz Like“ defilirale pred generalom. Ko smo na čelu čet zagledali našega Turudijo, preletela nam je duha cela zgodovina njegovih junaških del, bili smo ginjeni do solz. Naši sokoli so stopali junaško, iz oči jim je odseval ponos in zadovoljstvo, kakor da je hotel vsak reči svojemu Boroeviču: "Il' u vatru il' u boj; dušomtijom svak je tvoj! Krv i život, sve za Cara, sve za Dom!"

Pri odhodu je rekel general Boroevič: "V mojih poslih, ki jih imam kot vojskovočja, danšnji dan je meni svečan dan!"

Pri Oslavlju.

Podpolkovnik Pecolt je dne 15. jan. z vojaki 52. in 80. pešpolka predzorno udrl v italijansko poslovanje na Cerkvenem Grebenu pri Oslavlju blizu Gorice. Na prostoru, kjer je udrl, so se poleg Peyme vršili ob Soči najbolj kraljici boji v zadnji soški bitki. Ravnino iz postojanke, ki so jo naši zasedli, so se vedno sipele na močne ša sovražna krídela proti gorilemu obnoscu. Peščica predzrnih naših vojakov je presenečila Italijane v črem njihovih glavnih oporišč in je iz sredne sovražne fronte zajela skoro 1000 ujetnikov. Dne 17. jan. so Italijani proti Cerkvenemu Grebenu osredotočili srdit topovski ogenj, vsled katerega so morali naši dotedne postojanke radi varnosti zo et zapustiti. Naši so pred odhodom uničili famošne italijanske utrdbe in brambne naprave.

N. d Verodo

Neki častnik-letalec opisuje svoj polet nad Verodo. Pravi: Ulice v Trstu so bile popolnoma temne. Prišel sem iz Zavarne, v kateri je svirala godba načrveno melodijo. Sofer me je čakal pred kavarno z automobilom in pohiteli smo proti vojaškemu hangarju (spravišče za letalne stroje). Že od daleč sem razločil velika krila svojega aeroplana. Eden mojih ga je opremil za pot. Najvestnejše je preiskaval vsak kotič in vsak vijak. Vojak mi je prinesel piašč. daljnogled in kompas. Zapalil sem smodko. Za nekaj minut se dvignem v zrak.

Ali bo veterno — vi rašam svojega spremiščevalca, nakar mi odgovori: Ne, gospod, vreme bo lepo. — Odpravljava se na pot. Motor je ropotal silno, kakor vedno. Vselej sem preklinjal ta nesrečni motor, ki me s svojim rodom moti v mislih. Zaupam svojemu spremiščevalcu in vzdolam se lepoti prizorov tukaj zgoraj. Okoli nas je tema. Kolikor višje se dvigamo, tem bolj se mi dozdeva, da smo v strahoviti daljavi Iznenadno sva došla v mokri oblak. Dal sem nalog, da se dvigneva, da prideva ven iz tega neugodnega oblaka. Zdelo se mi je, kakor da sem v velikem morju. Človek izgubi zavest, da leti, in se začne vdati sanjam predstavam, kakor v mrzlici. Pogledal sem na uro. Zdelo se mi je, da sva morala že dosegerti na mesto, kamor sva namenjena. Ali si siguren, Frie, da nisva zašla na vprašeno pot? vprašam. Odgovor: Potsem siguren. Začela sva se spuščati nižje nad mesto. Gledal sem na daljnogled. Sprva se mi je zdelo, da gledam v neko veli praznoto, ki je od načju silno cedljena. Počasi sem začel o ažati obrise znanosti mi krajev in kmalu sem zapazil tudi mesto. Bila je Verona. Sognil sem se dogodek, ki se je izvršil pred nekaj leti v Lvovu. Cakali smo Hallevo zvezdo in gledali dol na Lvov. Sedaj se mi je zdelo, da razgledam sličen. Cela vrsta svetilk, mesto je v vsej svoji lepoti ležalo pod meno, stolpi so se nekako čudno razlikovali od hišnih strel. Nad mestom sem se nahajal s pomočjo ogromne električne svečinke.

Desno, na izhod, tam so arzenali in citadela tega mesta. Imel sem nalog, da bombardiram te točke. Videl sem, kako so ljudje z nervozno hitrostjo hiteli po razvedenih ulicah. Z drhtečo roko sem vzel prvo bombo. Bil sem prepričan, da se nahajam prav nad tem delom, ki ga je treba bombardirati. In prva bomba je padla. V tem času sem začutil neki ču-

dni ropot, kakor da bi kdo metal kamenčke na sod. Začeli so streliati, šrapneli so naju obletavali. Dvignila sva se, jaz sem venomer metal bombe. Pogledal sem doli: kakor da je izumrlo mesto. Na desno sem opazil dim in plamen. Vojaška poslopja so gorela. Bil sem zadovoljen, da sem izvršil svojo nalog. In strelijanje je nehalo. Na nebu sem opazil strašno luč italijanskega žarometa, ali skrila sva se v oblake in tam je naju obsvetljeval mesec. Letela sva dalje in izginila v daljni . . .

Italijanska „dobrosrčnost.“

Poroča se nam z laškega bojišča: Ni dolgo, kar se je na našem bojišču dogodila dogodbica, ki je pa vredna, da se zapisi in razsiri med ljudstvom. Ne daleč, kakih 20 korakov od naših sprednjih strelskih jarkov, se je nahajala neka laška stotnja v okopih. Ker ti laški radovedneži že delj časa niso streljali, smo jih mi tudi za nekaj časa pustili na miru. Ko so videli, da tudi od naše strani ne pade noben strel, skoči naenkrat menda najbolj pogumni Lah iz okopa, a čudo — brez orožja, oprtan pa je bil s svojo torbo, polno raznih jestvin. Njemu so sledili tudi drugi, in tako je cela vrsta laških vojakov primarširala v našo okope s polnimi torbami, namreč s kruhom, šephom, sirom itd. Ko so primerno razdelili Emanuelova darila, so razložili nam ves laški položaj. Veselili so se, da so na tako lahek način prišli v roke Avstrijem, ki so jih potem v spremstvu naših vojakov oddeli k našemu višjemu poveljstvu. Res, italijanska hrabrost, da kar brez orožja napadajo naše postojanke; a mi se takih „junaških“ činov veselimo. — Janez Mlakar.

Pred Solunom

Pred Solunom so se vkopali Francozi in Angleži ter čakajo, kadar jih mi in naši zaveznički napadem. Francosko in angleško časopis je za vsak dan prerokuje začetek naše ofenzive, kar je znamenje, da nič ne ve o naših načrtih. Nahajajo se tudi trezni francoski časniki, ki svetujejo, naj se četverosporazum prostovoljno umakne izpred Soluna, dokler je še čas in še niso prisiljeni v to. Francosko-angleškim četam bo poveljeval ljud framsen general Sarrail.

Sbi na Krfu.

Francozi so zasedli grški otok Krf, kamor spravljajo sedaj srbske čete, ki so se pred avstrijskim orožjem umaknile v Albanijo. Tudi kraljevič Alexander, načelnik generalnega štaba Putnik in srbski generalni štab so že prispeval na Krf. Tudi kralja Petra pričakujejo na Krfu. Srbska armada si bo nekoliko odpočila na Krfu, se nanovo uredila in se potem pridružila francoskim in angleškim četam.

Srbska vlada se nahaja trenutno v Brindisiu na italijanskih tleh, odkoder se bo baje preselila na Francosko, kar ni prav verjetno, da bodo vojaške oblasti in kraljeva rodbina ostali na Krfu.

Kaj se gdi na Grškem.

Z Grškega prihajajo dan za dnevom nove, vyzemirajoče vesti. Francozi in Angleži so zasedli Kalavalo, razstrelili mostove med Solunom in macedonsko mejo ter zasedli otok Krf, kamor bodo spravili — srbsko armado, ki je zbežala pred nami v Albanijo. Najbolj pa je razburila ves svet novica, da so Angleži in Francozi zasedli tudi pristanišče Faleron ob vhodu v glavno mesto Atene. Toda odmerodajne strani se začrnuje, da ta vest ni resnična. Francozi in Angleži niso v Faleronu izkrcali niti enega moža.

Cetverosporazum pač zaradi tega tako pritiska na Grčijo, ker se boji, da bi se kralj in generaliteta odločila za vojevanje ozi naši strani. Za to tudi Anglia oskrbuje Grčijo z živili in premogom zelo skop, Anglia spusti v deželo le za osem dni živil. V Atenah se na brezvesten način rovari proti kralju, in proti načelniku grškega generalnega štaba, Dusmanisu. Tudi med armado se agitira profi kralju in njemu zvestim generalom. Na čelu rovarjev stoji po prejšnji ministrski predsednik, kateremu je baje obljubljeno, da bi postal predsednik ljudovlade, ako se odstrani kralj.

Kralj še ima vedno mnogo priateljev v armadi. Tudi ljudstvo ga po zadnjih zmagovalih balkanskih vojskah visoko spoštuje. Ako bi si četverosporazum res drznil zapreti na morju vhod v Atene, bi se kralj in vlada preselila v mesto Larisa, v notranjosti dežele. Vlada sicer dosega stoji zvest ob kraljiju strani, toda ne zdi se nam proti četverosporazumu dovolj odločna.

Pred Solunom še vedno ni prišlo do bitke, čeprav vsa javnost z velikansko napetostjo pričakuje vsak dan začetka. Toda začetek je v naših in v rokah naših zavezničkih, ki pa niso vajeni, da bi svoje načrte že tedne naprej razglasili celemu svetu. Četverosporazumovi listi pišejo, da po poročilih njihovih zrakoplovcev stoji ob grški meji velikanska vojska pripravljena za napad proti Solunu. Ob zahodni meji stojijo baje avstrijsko-nemske, v sredini bolgarske in ob izhodni strani turške čete.

Splošna vojaška dolžnost na Angleškem.

Splošna vojaška dolžnost za neoženjene je v angleški zbornici sprejeta tudi v drugem in tretjem čitanju. Angleški delavci pretijo, da bodo začeli hud boj proti novi postavi, če treba tudi s strajkom. Mi te grožnji ne zaupamo mnogo.

Slovenske žrtve za domovino.

— Franc Cvetko. Od S. v. Urbana v Slovenski gori. se nam piše: Neusmiljena smrt je na bojnem polju ugrabila starišem edinega sina Franceta Cvetko, doma iz Levajne. Rajni je bil 21 let star. Služil je pri 26. domobranskem pešpolku. Bojeval se je prvič šest mescev v Galiciji, kjer je bil ranjen od šrapnela v desno nogo. Ko je okrevl, moral je na italijansko bojišče, kjer je bil zopet ozdravel, je moral zopet na bojno črto, kjer ga je zadelo polentarska krogla v glavo in je po treh tednih dne 28. dec. 1915 v bolnišnici v Komenu v Istri izdahnil svojo hrabro dušo. Bil je tudi odkovan s srebrno svetinjo II. razreda. Bil je edini sin kmeta J. Cvetka v Levajnicih, ki se tudi sedaj gre poskušat s sovražnikom. Bog daj možu še enkrat srečno vrnjetev v svojo ljubo domovino in pa sinu ljubo nebesko luč! Naj velja o njem v slovo kifca — Blagor tebi zdaj junaško telo, ki si v tuji zemlji pokopano! Tam se tebi je življenje vzelo, za cesarja in za dom prerano!

— Franc Ferenc. Od S. v. Benedikta v Slovenski gori. se nam piše: Dne 28. dec. 1915 je padel na južnem bojišču Franc Ferenc iz Troškove. Napisal je bil pravnik karton, na kateri je poročal ženi, kako je preživel božične praznike, pristavil, da je zdrav, in se mu kolikor toliko dobro godi (bil je pri sanitetih), ko naenkrat prileteli sovražna krogla in ga na mestu umori. Krije poškropila karto, ki jo je držal še v roki; tevarši so jo dali na pošto in poročali še ženi o kruti usodi dragega moža, njega samega pa v okrvavljeni doberdobsko zemljo položili k večnemu počitku.

— J. Eerline in Franc Krebs. Iz Selnice ob Muri se nam poroča: Z italijanskoga bojišča je došlo poročilo, sicer neuradno, da sta padla ob soški fronti tukšni mlada posestnika J. Ferline in Franc Krebs. Zadnji zapušča mlado vdovo s širimi malimi otročiči. Počivajta v miru v južni zemlji!

— Leopold Krajnc. Prijatelj nam piše od S. v. Barbare v Slovenski gori: Leopold Krajnc, sin Jan. Krajnca iz Jablanca, ki je služil pri 26. domobranskem pešpolku, je kot logumen junak padel od krogle zadet dne 16. grudna 1915 zvečer. Celo leto se je junaško boril; bil je vedno v prednjih vrstah, stal trden kot zid in je mnogokrat pripomogel, da so naši zapodili in izgnali iz strelnih jarkov. Blag spomin marljivemu „Poltaju.“ Žalujčim starišem naše sožalje!

— Alojzij Paulovič. Iz Arneškega pri Rajhenburgu: Dne 22. grudna minolega leta je došla žalostna novica v hišo Ivana Paulovič, župana v Armeškem, da je nemila smrt pobrala v dveti nežne mladosti mladeniča Alojzija Paulovič. Služil je pri pešpolku štev. 87. Poslovil se je dne 15. sušča 1915 od doma, od svojega očeta, drage mamice, šestih sestri in štirih bratov (dveh že pri vojakih) in zadnokrat se je še poslovil od svojega očeta na obisku v Petrovčah dne 13. maja z besedami: „Zdravi afe, do srečnega svodenja, če ne drugje, pa nad zvezdami.“ Bil je v boju v Galiciji in dne 26. julija mu je ruska krogla prevrtala čelo, kakor je še sam pisal svojemu očetu štiri dni pozneje, z željo, da bi še rad videl enkrat svoj dom. Pa, žalibog, usoda je zahtevala drugače. Dne 18. julija ga je večni Bog poklical k sebi in rešil zemeljskih muk. Bil je star 20 let, ko je dal svoje življenje za domovino in za presvitlega cesarja. To je za očeta tretji udarec v lanskem letu. Prvo je bilo pismo od sina Maksa z ruskega ujetništva, drugo od prvega sina France na očetovo dopisnico vrnjeno s pripombo: pogrešan, in tretja pa uradna vest o smrti najmlajšega sina.

— Valentijn Pivec. Od Marije-Snežne poročajo: Nemila smrt je pobrala v cvetu mladosti pridnega mladeniča Valentina Pivec. Služil je pri pešpolku štev. 47. Vojskoval se je v Galiciji, pa ne dolgo. Bolezen je premagala njegovo čvrsto naravo, lotila se ga je vročinska bolezni in ga tudi ni zapustila poprej, dokler mu ni pretrgala niti življenja. A enkrat je še pisal domov iz Galicije pismo materi, kako hrabro se borijo slovenski mladeniči, in zmiraj je imel še upanje, da se v kratkem vidimo. Pa Bog je prečrnil te njegove račune. Valentijn je bil priden in vzoren mladenič, desna roka in podpora svoji mati, katera je vdova že čez pet let. Za to pa tem bolj občuti ta hudi udarec. Umrl je skrbel za svoje nedoraže brate in sestre. Vse ga je rado imelo. Vsi sorodniki in znanci žalujemo za njim. Umrl je rád tudi prebiral „Slovenskega Gospodarja.“ Bil je udan v božjo voljo, sprevoden s sv. zakramenti. Umrl je v 20. letu svoje starosti dne 31. julija 1915. Blagi Valentijn! Trajen bo na te spomin. Sveti naj si večna luč!

Razne novice.

* **Cestitka k naši petdesetletnici.** Nadporočnik dr. Lovro Pogačnik, državni poslanec in predsednik Zveze Orlov, nam piše dne 12. jan. z italijanskega bojišča: Kot nekdanji član Vašega uredniškega kroga Vam iskreno cestitam k 50letnici „Slovenskega Gospodarja“ in njegovem napredku. „Slovenski Gospodar“ je širil med našim dobrim ljudstvom duh, ki danes vodi naše vrle južnoštajerske slovenske polke od zmage do zmage! „Vse za vero, dom, cesarja!“ To je duh, ki žrtvuje in zmaga! Iz žrtev pa vzkije naši ljubljeni slovenski domovini lepša bodočnost. Naprej po stari, utrjeni poti! Bog je z nami! Iskren pozdrav vsem gospodom! Vaš udan — dr. Lovro Pogačnik.

* **Kardinal baron dr. Skrbensky knezonadškof v Olomoucu.** Dne 18. jan. se je v Olomoucu vršila volitev novega knezonadškofa. V cesarjevem imenu je bil pri volitvi navzoč naučni minister Hussarek. Izvoljen je bil praški knezonadškof kardinal dr. Skrbensky.

* **Kanonik Simon Gaberc.** Zjutraj dne 13. jan so našli več. g. kanonika Simona Gaberca, župnika in dekana pri Sv. Magdaleni v Mariboru, mrtvega v postelji. Mimo je preminol v Gospodu v noči od 12. na 13. jan. S Simonom Gabercem je izginil vnet, vzgleden duhovač iz vrst lavantinskega duhovnega štva. V Mariboru je bil Simon Gaberc zelo znava oseba, posebno zaradi svoje gorečnosti, da je pridobival izstopivše katoličane zopet nazaj v naročje katoliške cerkve. Zelo prljubljen je bil kot poljučen p. idigar. Kanonik in dekan Šimon Gaberc je bil rojen dne 3. oktobra 1838 v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici. V duhovniki je bil posvečen dne 29. junija 1865. Služboval je kot kaplan v Gornji Polskavi od 1. avg. 1865 do 31. avg. 1866 na Tanju od 1. sept. 1866 do 30. aprila 1877, kot pomožni duhovnik na Kebelu od 1. maja 1867 do 31. januarja 1868, kot provizor pri Sv. Venčeslu od 1. febr. 1868 do 30. aprila 1868, kot kaplan v Šmartinu pri Slov. Gradiču, od 1. maja 1868 do 30. avg. 1869, v Slivnici pri Mariboru od 1. sept. 1869 do 30. sept. 1872, pri Sv. Barbri v Hložah od 1. okt. 1872 do 9. sept. 1879, kot provizor na Ponikvi od 10. sept. 1879 do 27. nov. 1879, kot kaplan istotam od 27. nov. 1879 do 12. julija 1882. Dne 12. julija 1882 je nastopil kot župnik v Framu, kjer je ostal do 28. februarja 1903. Župnik in dekan pri Sv. Marijani v Mariboru je postal dne 1. marca 1903. L. 1896 je bil Šimon Gaberc imenovan za knezošk. duh. svetovalca, l. 1903 pa za čistnega kanonika. — Pogreb, ki je vršil, dne 15. jan. pop., je bil nad vse slovesen. Zbralo se je klub soboti do 50 duhovnikov in veliko število vernega ljudstva. Zastopano je bilo tudi c. kr. okrajno glavarstvo. Truplo ranjkega je v cerkvi slovesno blagoslovil prevzvišeni gospod knez in škof dr. Mihael Napotnik, sprevod na pokopališče pa je vodil g. kanonik dr. Matek, ki je ob odprttem grobu v kratkem in jedrnatem nagovoru opisal ranjkega kot vzornega, návdusenega, neustrašenega dušnega pastirja. N. v m. p.!

* **Župnik Josip Černko.** Pri Sv. Jožefu v Studencih, župnija Sv. Magdalena v Mariboru, je umrl v petek, dne 11. januarja č. g. Josip Černko, bivši župnik v Vuhredu. Bil je tih, pobožen mož, kateri na svetu ni imel sovražnika. Rojen je bil dne 4. nov. 1844 pri Sv. Martunu pri Vrhbergu. V duhovnika je bil posvečen dne 21. julija 1870. Kaplanoval je v Slivnici, Lembahu Laporju, Framu, Hrčah, Sv. Barbri v Slov. gradiču in Jarenini. Kot provizor je bil na Vurbergu, Jarenini, Lembahu in Vuhredu. Dne 19. februarja 1888 je dobil župnijo Vuhrel, kjer je pastoval do 1. decembra 1910, ko je stopil v p. koj. OI. 1. februarja 1904 do 28. februarja 1915 je upravljal tuji posle dekanata v Vuzenici. Pogreb se je vršil v nedeljo dne 16. januarja. Blagemu pokojniku včerji mr!

Duhovniške vesti. Preč. g. kanonik Rudolf Janežič je imenovan za upravitelja dekanije Mariborskega breg. Za provizorja župnije Sv. Magdalena v Mariboru je imenovan tamošnji prvi kaplan č. g. A. Stergar. — Preč. g. kanonik Jernej Voh je nevarno obolen ter se pripravlja v molitev.

Odlkovani slovenski vojni kurati. Vojni nadkurat č. g. Hubert Rant je odlkovan s častnim znakom II. razreda Rudečega križa z vojnimi okraskom. — Pohvalno priznanje od c. in kr. vojnega ministra sta dobila Peter Jurak, vojni kurat graške garnizijske bolnišnice, in dr. Janez Lučovnik, vodja pisanove vojnega superiorata.

Castna kolajna za 40letno zvesto službovanje. Č. g. Anton Muršček, vpokojeni župnik v Špilfeldu, naš rojak iz Slovenskih goric, je odlkovan s častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. Odlkovane stanuje sedaj na svojem posestvu v Lipnici.

* **Iz sole.** Nadučiteljica v Slov. Bistrici Marija Cuntara je dobila naslov ravnateljice.

Vojskovodja Boroevič častni občan obmejne občine. Občinski odbor občine Selnica ob Muri je v svoji seji dne 16. jan. imenoval generala Boroeviča za svojega častnega občana.

General Boroevič se zahvaljuje obmejnim Slovencem. Občinsko predstojništvo pri Sv. Krizu nad Mariborom je dobilo od generala Boroeviča sledečo zahvalo: „Za odlikovanje me imenovanje častnim občanom slavne občine izrekamo svojo srčno zahvalo. To odlikovanje smatram za proslavo mojih vojakov, ki se borijo ob Soči z neprimerljivo hrabrostjo, in med katerimi stope tudi sinovi slavne občine, ki me navdajajo s ponosom. Z odličnim spoštovanjem biljem udani Boroevič, general pehote, l. r. Vojna pošta št. 305, dne 13. prosinca 1916.“

* **Zavedne in odločne Slovence imajo povsod radi.** Piše se nam: Iz Selnice ob Dravi smo prejeli kratkim poročali, da je bil narednik 47. pešpolka Henrik Vollmayer odlikovan radi izvanredne hrabrosti in vstrajnosti pred sovražnikom z malo in veliko srebrno kolajno. Ker pa imajo njegovi predpostavljene veliko zaupanje do tega slovenskega korenjaka, so ga povišali za štabnega narednika. Vrlemu in zavednemu obmejnemu Slovencu izročamo srčne cestitke! Štabni narednik Vollmayer dela čast sebi in vsem slovenskoštajerskim junakom.

* **Odlkovani slovenski organist.** Srebrno svinčino II. vrste je prejel za hrabro obnašanje pred sovražnikom na soški fronti in bil ob enem povišan v poddesetnika zaveden Slovenec Lovrenc Kukovič, organist iz Spitaliča pri Konjicah. Odlkovani se je že v Galiciji hrabro bojeval, a si je še vedno želel tudi nad izdajalskega polentaria.

* **Cerkveni pevski zbor na bojišču.** Piše se nam: Črnočniki 26. polka od 4. bataljona smo novo leto 1916 prav lepo začeli. Imeli smo vojno sveto mašo pod milim nebom ob 28. urij zjutraj, pri kateri so dobro izvezbani pevci pod vodstvom Anton Kolednika izborno peli, kar že dolgo časa nismo slišali. Pri sv. maši so bili tudi vsi višji poveljniki. Ob koncu je imel č. g. kurat lep govor.

* **Hvaležni slovenski pionirji.** Slovenskim pionirjem so naše vrle Slovenke podarile za Božič mnogo lepih daril. Za vse te darove se Vam, draže slovenske matere, žene in mladenke, iz srca zahvaljujemo: Štabni narednik Alojz Berkič, narednik Miško Rimovec, četovodja Jože Zelenko, desetnik Karol Žigon, Jernej Pevcin, Anton Trupaj, poddesetnik Jože Lobnikar, Florijan Turnšek, Ivan Slavinec, Nikolaj Korenčak, Alojz Ul, Alojz Pupaler, Konrad Pučl, pionirji Franec Rančigaj, Friderik Zupančič, Fric Selinšek, Leopold Dolar, Jurij Predan, Ivan Meseč, Iv. Jordan, Jakob Gajšek, stotniški kuhar Ivan Tuš in drugi.

* **Mrtvi se oglašajo.** Matija Korošak, posestnika sin iz Grlave pri Lutomeru, že več kot 10 mesecov ni pisal z bojišča. Ko je dne 26. jan. 1915 odretil z domaćim domobranskim pešpolkom štev. 26 iz Maribora v Galicijo, je pisal večkrat, da je še živ in zdrav. Dne 27. marca je dobil njegov brat, sodniški uradnik v Mariboru, zadnje karto od njega z bojišča, s katero mu naznamna, da je na potu v rusko ujetništvo. Od tistega časa ni bilo več glasov o njem, vsa poizvedovanja so bila brezuspešna in vsi njegovi svojci so že izgubili vsako upanje, da bi še ga s ploh kedaj zopet videli. Kako veselje je pa zavladalo ko pride dne 10. t. m. zopet dopisnica od izgubljenega, in sicer iz mesta Taškent v Turkestanu in bližu kitajske meje, datirana z 16. nov. 1915, se ne da popisati. Piše, da je še zdrav, da se mu godi dobro. Da je tam v tem času tako vroče, kakor pri nas v avgustu in da jih je več tam v ravno takih barakah, kakor so pri nas. Opravičuje se tudi ob enem, da ni tako dolgo pisal, ker so jih vedno pošiljali iz jednega kraja v drugega, in da še tudi sedaj ni gotovo, ali ostane tam: o čemur bo že še poročal. Pošilja ob enem mnogo pozdravov na vse znance in na vse prijatelje, kakor tudi na čitatelje in naročnike „Slovenskega Gospodarja.“ — Od Sv. Petra pod Sv. gorami se nam piše: Oglasil se je iz daljnje Sibirije desetnik Anton Kravarič. Pisal je, da je zdrav in da mu je dolgčas, ker nima nobenega znanca. Vsi smo ga imeli že za mrtvega, ker ni bilo glasu več o njem, odkar se je vojska začela. Veselje, da še Tone živi, je izredno veliko.

* **Pogrešajo se:** Anton Jeretič od 87. pp., 11. maršbataljon, 2. stotnija, 4 vod, vojna pošta štev. 73. Uradno pogrešan od 21. junija 1915. Obvestila se naj pošlejo očetu Andreju Jeretiču, posestniku v Vučemincih, pošta Sv. Miklavž pri Ormožu, Štajersko. — Albin Kraner, pešpolk štev. 47, 14. stotnija, 4. bataljon, vojna pošta štev. 73. Dne 25. marca 1915 je bil v boju v Karpatih ranjen in od tistega časa ni nobenega glasu več o njem. Odgovor materi Tereziji Kraner, posestnici v Krecenbahu, pošta Sv. Lovrenc nad Mariborom, — Franc Klošenina, 87. pešpolk, vojna pošta štev. 73. Pisal že ni od 22. oktobra 1915. Odgovor očetu Francu Košenina, Trnovlje št. 98 pri Celju. — Iščem svoje sinove Antona, ki je šel k vojakom dne 15. aprila 1915, Riharda in Alojzija, ki sta bila poklicana k vojakom dne 20. maja 1915. Če kdo ve kaj o njih, naj sporoči očetu Antonu Jeretiču, k. u. k. Lager, Barake Nr. 24, pošta Rabenstein-Steinkamm, goriški begunci.

* **Zupani in občinski svetovalci morajo k našemu.** Člani občinskih predstojništev, t. j. župani in svetovalci, ki so dosedaj bili oproščeni prebiranja in črnovojniške službe, morajo dne 24. in 25. jan. k našemu. Domobransko ministrstvo je oprostitev članov občinskih predstojništev od črnovojniške službe preklicalo.

Važno za črnovojnike. Črnovojnikom-posestnikom letnikov 1865—1871, ki so vložili svoj čas prošnje za oprostitev in se jim je prošnja neugodno rešila, so politična oblastva po naročilu vojaške oblasti sporočila, da imajo ob času nujnega kmečkega dela pravico večkrat prositi za dopust, da opravijo dela na svojih posestvih. Črnovojniki si naj dotočni uradni odgovor, ki jim ga mora občina vročiti, dobro shranjuje in se naj v slučaju potrebe nanj sklicujejo, da tako dosežejo dopust za delo.

Samo 300 gramov žita na dan. Ministrstvo je odredilo, da se sme odslej uporabiti za eno osebo na deželi samo 300 gramov žita na dan. Dosedanja mera za kmečko prebivalstvo je bila 400 gramov. Nova odredba ne dela nikakih izjem med mestnim in kmečkim prebivalstvom, ki mora trdo delati in se preživljati skoraj izključno z močnatimi jedili.

Oddaja odvišne koruze. Štajersko namestništvo razglaša: Vojsko-žitni-prometni zavod je dosedaj nakupoval le v malenkostni meri odvišno koruzo. Ker je pa nastalo pomanjkanje koruzne moke čimdalje večje, je dobil vojno žitno prometni zavod nalog, da mora pričeti z nakupovanjem odvišne koruze v večji meri kakor do sedaj. Političnim oblastim je naročeno uplivati v tem smislu, da kmetje čimprej ponudijo vojno-žitno-prometnemu zavodu ozir. komisijonarjem svoje odvišne množine koruze. Namestništvo priporoča, da kmetje ponudijo, če le mogoče, izluščeno koruzzo in ne koruzzo v strokih vojno-žitno-prometnemu zavodu ozir. komisijonarjem. Povdarjam, da oddaja ni prisilna.

Prodaja ajdove moke. Cesarska namestništva nam naznana, da se sme ajdova moka odslej prodajati samo proti krušnim izkaznicam. Ajda je namreč tudi zaplenjena v korist države in razpolago z njo edino vojno-žitno-prometni zavod.

Najvišje cene za drobovino. Cesarska namestništva je za Štajersko določila sledeče najvišje cene za drobovino: vampi in pljuča, surova, 1 kg 1 K; ista kuhanja 1 K 40 vin; kavje vime, surovo 1 kg 1 K 30 v; ista kuhanja 2 K 40 v; gobec 1 kg 1 K 50 v do 1 80 v; srce (goveje s ce izvzeto) 1 kg 1 K 40 v do 1 K 60 v; goveje srce 2 K 40 v; goveji možgani 4 K; goveja jetra 2 K 40 v; goveje ledvice 3 K 20 v; goveji jezik, surov, 1 kg 4 K; jezik vsoten 4 K 50 v; povojen 5 K; telečji rajzlec 1 kg 1 K; telečja jetra 1 kg 4 K; telečji jezik 1 komad 1 K 30 v; telečji možgani 1 komad 1 K; telečja pljuča 1 kg 4 K; svinjska pljuča 1 kg 3 K; svinjska jetra 1 kg 3 K; svinjske ledvice 1 kg 3 K 60 v; svinjski jezik, surov, 1 kg 3 K 50 v; svinjski jezik povojen 1 kg 4 K; svinji ki možgani 1 komad, 50 vinarjev. Politična oblastva imajo pravico, da te cene v slučaju krajevnih razmer znižajo. Mesarji morajo imeti te cene v mesnicah nabite.

Nakupovanje novega vina za vojaštvo dovoljeno. Poljedelsko ministrstvo je sporazumno z vojnim ministrstvom dovolilo, da se sme od let naprej nakupovati za vojaštvo tud. vino lanskoga pridelka, toda z omjitvijo, da se sme nakupovati vino neposredno pri pridelovalcih vin. Kdor še torej ni prodal svojih zalog lanskoga vina, bo odslej naprej v položaju, da bo mogel prodati svojo vinško zalogu lanskoga pridelka neposredno vojaški upravi.

Prodaja sena in slame. Štajersko namestništvo razglaša: Da se dobi pregled o zalogah slame in se na Štajerskem, je odredilo Štajersko namestništvo popisovanje zalog sena in slame na Štajerskem, ki se je vršilo dne 30. dec. 1915. Vsled tega popisovanja zalog se je vrinilo med kmečkim prebivalstvom napovedno mnenje, češ, tudi zaloge sena in slame se nahajajo ravno tako pod zaporo, kakor zaloge žita. Toda temu ni tako. Prodaja, oziroma nakupovanje sena in slame v deželi sami je popolnoma prosto in ni prav nič omejeno. Le cene za seno in slame so oblastveno določene. Kmečko prebivalstvo sme torej v okvirju dežele prosti prodajati po uradno določenih cenah svoje zaloge sena in slame.

Klasifikacija konj. Ker bo vojaška oblast kmalu novo prebirala konje, je dejstveni odbornik dr. Verstovšek posredoval pri poljedelskem in vojnem ministru, da se ozirajo na veliko višje cene, ki sta nejo sedaj razne živinorejce konji. V ta namen bi se moral predvračati dotočni zakon, ki določa cene, katere so na vsak način pri danih sedanjih razmerah jako nizke. Poslanec je priporočal ministrom, da se določijo za konje v bodoče običajne tržne cene.

* **Rezanje živine.** Okrajno glavarstvo v Mariboru je poslalo občinam in orožniškim postajam slednji razglas: Opazilo se je, da se v tukajšnjem polkraju še vedno ne ravna po predpisih namestniškega razglasa z dne 15. aprila 1915, zadevajoč uredbo rezanja (skapljenja) živine na Stajerskem. Zategaj delj se znova opozarja, da smejo v smislu tega razglasa izvrševati rezanje živine le takšne osebe, katerih so v to doble predpisano dovoljeno (licenco) političnega oblastva prve stopnje njihovega prebivališča. To dovoljeno mora potrditi politično oblastvo onega okraja, v katerem se izvrši rezanje živine. C. k. orožništvo se naroča neprestano nadzorovati izpolnjevanje tega predpisa in takoj naznaniti tistega, kateri ravna nasprotno. Občinskim predstojništvom se naroča, da razglasijo ta predpis in opozorijo, da se prestopki strogo kaznujejo.

* **Cena svinjskih kožam.** V Mariboru plačujejo svinjske kože po K 1.25 do K 1.60 1 kg.

Poštni zavoji vojakom na bojišča. Ministrstvo razglasila, da je odslej naprej dovoljeno pošiljati vojakom na bojišča poštne zavoe, kajih teža znaša do 10 kg.

Vojno zavarovanje. Cenjene bralce opozarjamamo na današnjo objavo zavarovalne družbe »Avstrijski Phönix«, katera nam je znana kot varna in poština in katero zaradi ga priporočamo.

* **Lysiform.** Opozarjamo čitatelje na današnji inserat — Lysiform je najboljše in najcenejše razkuževalno sredstvo.

* **Govori se,** da je za nakup varnih in pripomočkovih sredstev zajamčenimi dobitki (do 630.000 K) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 francov popolnoma zastonj. — Opozarjamo na današnji tozadevni čas „Srečkovnega zastopstva“ v Ljubljani.

* **Cenjeni naročniki, pozor!** 1. Ako si je kdoli ist placačal, pa ga ne dobiva v redu ali sploh nici, ker je bilo naročilo pomanjkljivo, najdam to takoj piše, da se pomota popravi. Pri tem nam mora naznaniti, kateri dan je poslal denar in koliko je poslal, ker drugače nam ninič mogoče popraviti pomote. Kdor se na naše predpise pri pošiljanju denarja ne ozira, je sam kriv, če je ista ne dobi. — 2. Kdor si list naroči po d.o.p.i.s.n.i.c.i, pa ne pošlje nič denarja, dobil je ist samo enkrat s položnico. List se pošilja še potem naprej, ko se nam je doposal denar. Brez denarja nikdo ne dobi lista. — 3. Ker pošte sedaj v vojnem času ne delajo tako gladko, kakor drugače, zato dobimo večkrat denar šele čez 7 ali 10 dni, in novim naročnikom lista ne moremo poslati z obvezno pošto, kakor si naročniki mislijo. Od koga ar dobimo naročino v roke do četrtek ka poldne, njemu še pošljemo list od tistega četrtka, zato pa dobimo naročino šele v petek, v soboto ali še celo pozneje, potem se pošlje šele številka o d.r.i. o d.n.j.e g.a.t.e.d.n.a.

* **Starih številk Slovenskega Gospodarja** ni več. List se od tedna do tedna razproda. Zato je popolnoma brezuspešno, pisati po prejšnje številke, ker ih upravnosti nikomur ne more prisposlati.

Dopisi

* **Maribor.** Mestni magistrat je nakupil večjo množino konjskih krmil. Tozadevna pojasnila se dobre na rotovžu, soba štev. 6.

* **Maribor.** Mestni magistrat namerava kupiti na Rusko-Poljskem večjo množino krompirja in sicer za ceno K 6.50 za meterski stot. V to ceno pa niso všeči stroški prevažanja.

* **Pobrežje** pri Marikoru. Odsel je od doma močen 11letni fant, oblečen v cajgasto obleko z zelenim klobukom s širokim zelenim frakom. Kdo kaj gre o njem, se prosi, da sporodi Mariji Senekovič v Pobrežju, Damgasse 10.

* **Dogoš.** Silvester Štruc je poslal z italijanskega bojišča zanimivo povabilo na plesni venček obronti, prirejen od našega topničarstva, infanterije in drugih vrst vojaštva v čast italijanski „hrabrosti.“ Iz povabilka se vidi, da se naši fantje niso izgubili nobene volje in da se prav radi poselijo iz Lahov.

* **Selnica ob Dravi.** Na Svečnico, popoldne po večernicah, ima naša Čitalnična občni zbor. Selničani in Selničanke, pridite v obširnem številu, da se pogovorimo o važnih zadevah, posebno o naročevanju časnikov.

* **Fala** nad Mariborom. Dne 5. jan. t. l. si je ogledal tukajšnjo elektrarno in vse njene naprave nadvojvoda Leopold Salvator. Pripeljal se je v avtomobil iz Maribora. V Falu se je mudil nadvojvoda poddrugo uro.

* **Sv. Lenart** v Slov. gor. Naša kmetijska podružnica bo imela v nedeljo, dne 30. t. m., ob 8. uri jutrij, v gostilni gospe Arnuš občni zbor in se bo v tem pojasnilo delovanje naše podružnice v l. 1915; ob enem se bo tudi poročalo o dohodkih, stroških in sistem dobičku. Naročevalo se bo razna semena za pomladansko setev in poljedelski stroji. Pobiral se bo tudi udmina in sprejemali novi udje. Vabimo na veliko udeležbo. Odbor.

* **Sv. Benedikt** v Slov. gor. Dne 10. t. m. je v Gospodu zaspala občespoštovana posestnica, sedaj prevzitkarica Ana Zupe, mati g. Franca Zupe, velecaslužnega načelnika naše posojilnice in odbornika krajnega zastopa šentlenartskega. Že več mescev ni mogla iz postelje, zadnji čas je posebno veliko trpela raka, ki ji je razjedal nogo. Vdano v voljo božjo je trpela in si ni več želela zdravja, ampak le

še srečne smrti, ki jo je slednjič tudi rešila in odvedla v boljše življenje po zasluzeno plačilo. Rodila se je leta 1829. N. v. m. p.! — V petek, dne 14. t. m., smo ob obilni udeležbi položili k večnemu počitku J. Zmazek, nečakinjo tukajšnjega preč. g. župnika in duha, svetovalca, zadnji čas gospodinjo v tukajšnjem župnišču. Zavratna želodčna bolez, na kateri je že dalje časa trpela, jo je pobrala v lepi dobi 37 let. 5 duhovnikov in obilo ljudstva od blizu in daleč ji je posloilo zadnjo pot, kar je pokazalo, kako je bila priljubljena in povsod spoštovana. Na grobu je preč. g. župnik iz Leskoveca, Škamlec, z v srce segajočimi besedami vzel od nje slovo in nas tolažil z veselim upanjem, da po kratki ločitvi ob robu groba pride veselo vidjenje in svidenje nad zvezdami, kjer ni več smrti, ne ločitve, ne solz. Svetila je večna luč!

* **Kapela.** Bralno društvo ima v nedeljo, dne 30. t. m., popoldne po večernicah, svoj občni zbor. Ker se imamo marsikaj pomeniti, pridite v obširnem številu!

* **Sv. Križ** pri Ljubomeru. Za nabavo šolskih potrebščin revnim učencem naše šestrazrednice je daroval vlč. g. župnik Josip Weißl 20 K in slavnata tukajšnja Posojilnica tudi 20 K, za kar izreka šolsko vodstvo najsrcejšo zahvalo.

* **Svetinje** pri Ormožu. Dne 13. t. m. je umrl tukajšnji umirovljeni major 47. pešpolka Lovro Janžek v starosti 75 let.

* **Juršinci** pri Ptiju. Poddesetnik Andrej Baumann je napisal dne 30. dec. svoji ženi, da leži v neki bolnišnici na Ogrskem. Ranjen je v nogu. Piše, da je čisto tujec, nima nobenega znanca. On, kakor tudi drugi vojaki na fronti, si zelo želi Slovenskega Gospodarja, ki je izredno priljubljen med vojaštvom.

* **Sv. Vid** pri Ptiju. V Spodnji Pristovi je umrl Jurij Zemljak. Pokojnik je služil Radeckega in je bil tudi večkrat v boju. N. p. v. m.!

* **Strazgojni** pri Ptiju. V gospodarskem poslovnem Jareza Beranič je izbruhnil rožar, ki je v kratkem času urenil omerjeno poslopje ter še štiri druge poslopje sosedov. Škoda znaša čez 40.000 K, ki je te deloma krita z zavarovalnino.

* **Sv. Elizabeta** pri Ptiju. Tukajšnji posestnici Marija Fuchs je zgorela hiša in gospodarsko poslopje. Vzrok požara ni znan.

* **Senčak** pri Ptiju. V noči na 8. jan. so izvršili neznanli zlikovci drzen vлом v hišo tukajšnjega posestnika Alojzija Vrabel, kateremu so odnesli denarja v znesku 310 K ter več drugih predmetov. V začetnem času so v ptujski okolici vloni na dnevnem redtu.

* **Sv. Lovrenc** v Slov. gor. Dne 8 dec smo spremieli ob obilni udeležbi k začetnu počitku Radec in g. večerana J. ž. I. Horvat. Pogreba se je udeležilo dvačet v literarno društvo z zavetno in godbo začetno v literarni društvo z Ptuja in Sv. Andrej. Vojaki na dobusu in ranjenici ter velika močna župljaj. Vlč. g. duh. svetovalec Janez Sinko je ob odprttem g. obu opisal vzgledno delovanje pokojnega v bogr. domovini in župniji, občini in družini. Radčena odlikovanja, ki so dlela prsi pokojnika, so pričata, da je Slovenec vedno neustrašen vojak. Pokojnik pa je bil tudi edno dobro krščjan, kar je lepo večkrat javno pokazal v svojem življenju, ganljivo pa pred svojo smrtno. Kot 93 letni starec je zbral svoje odrasle otroke okrog sebe, da jih še en rat in zadnjikrat blagoslovil tukaj na zemlji. Blagi pokojnik uživ je večni mir pri Bogu v večem rju!

* **Sv. Marjeta** na Dravskem polju. K začetnemu počitku smo dne 22. dec. spremili mladenko iz Marijine družbe Žožefo Gojčič. Pri pogrebu je bilo navzočih veliko število ljudi od blizu in daleč, posebno pa deklet iz Marijine družbe, da smo skazale zadnjo čast naši nepozabni tovaršici, Navzoča sta bila tudi domaći č. g. župnik in č. g. kaplan. G. župnik je imel ganljiv nagrobeni govor. N. p. v. m.!

* **Rače.** Odkar se je nasa kmetijska zadruga pridružila organizaciji slovenskih spodnjestajerskih zadrog, izkazuje ista zelo lep napredok. Računski zaključek za preteklo leto izkazuje okrog 25.000 kron denarnega prvenca, za približno 70.000 kron več ko v prejšnjem letu. Nakupilo se je od kmetov čez 85 vagonov sena, čez 12 vagonov krompirja in čez 8 vagonov slame. Seno in slama se je od dala vojaštvu, krompir pa v spomladici v Trst, sedaj pa prebivalstvu v Maribor. Ker vlača občutno pomajkanje crv, je zadruga za svoje ude naročila 15 vagonov premoga in jim ga oddala po zelo nizki ceni, naravnica je tudi čez 1 vagon apna. V celem je znašal blagovni promet 115 vagonov, kar je gotovo častno za kmečko zadružo. Zadruga je plačevala kmetom boljše kot drugi trgi ci, njena zasluga je, da so se povzdignile že pred vojsko cene sena in slame in je naredila toliko dobička, da je večji del izgube iz prejšnjih let, ko ni dovolj celovala, pokala. Kmetje! bodite ponosni na to svojo zadrugo in se je oklepajte v bedče v isti meri kot v l. 1915! Ker se je v l. 1915 večina prejšnje

zgube pokrila in že precej dolga poplačalo, bode uspeh zadruge vsako leto boljši.

* **Sv. Križ** tuk Slatine. Naši Mohorjani so jensi darovali za Slovensko Stražo 66 K in sicer 44 K za oslepele vojake in 22 K za ubogo slovensko dečko. Bog plati!

* **Prihova.** Naša župnija je poslala 238 možev in fantov, ki branijo sedaj našo domovino; poleg teh jih je 15 že umrlo, 13 je ujetih, 7 pogrešanih in 1 Italijan je interniran. Gotovo častno število za našo župnijo.

* **Vojnik.** Grajski oskrbnik Alojzij Guzej je padel tako nesrečno raz senenega voza, da si je zlomil roko. Spravili so ga v celjsko bolnišnico.

* **Celjski „Orel.“** Ta ali oni je morebiti radoven, kako je z našimi vrlimi fanti Orli, ki se bojujejo za cesarja in domovino. Hvala Bogu in Mariji, dosedaj so še vsi živi. Načelnik Jožef Pišek je bil odlikovan s srebrno kolajno za hrabrost. Ranjeni so bili dosedaj: Ivan Jazbec, Ivan Povh in Franc Mulej ter so sedaj vsi trije v Celju. V ruskem ujetništvu pa so: predsednik Al. Mirnik, Al. Dolenc in Al. Crepinšek, vaditelj naraščaja. Brata Čečko, Dolenc in Crepinšek ml., Planinšek, Čuden in drugi pa se še pogumno bojujejo na raznih frontah. Naj božja previdnost še tudi zanaprej tako čuva nad našimi vrlimi fanti Orli, da bi se vsi zopet vrnili ob koncu strašne vojske.

* **Arjavas** pri Petrovčah. Pred nekaj dnevi je vstopila v hišo neke tukajšnje posestnice ženska s 3 meseci starim otrokom ter je prosila dotično posestnico, je li sme pustiti pri njej otroka za eno uro, da gre obiskat moža, ki je v Petrovčah pri vojakih. Usmiljena posestnica je skuhala otroku mleka, toda nezgodne tuje ženske še do danes ni bilo nazaj.

* **Zidanmost.** 57letni posestnik Janez Planinšek se je peljal po cesti iz Poljan proti Račici. Planinšek je ležal na vozlu in zdele se je, da je zaspal. V bližini Račice se je voz nekoliko nagnil in Planinšek je padel na tla, toda bil je že mrtev, kajti med potjo ga je bila zadela kap. Se le drugega dne so ga našli mrtvega ležati na tleh.

* **Luče** pri Ljubnem. Posestnica Ana Bogataj je pustila svojo hčerkico Štefaničo za trenutek samo v sobi, da prinese dry iz drvarnice. Otrok je prišel zakurjeni peči tako blizu, da se mu je vnela oblike, in je dobil grozne opeklime, vsled katerih je umrl. — Stariši, pazite na otroke!

* **Šoštanj.** V nedeljo, dne 30. jan., priredijo škaljski diletantje gledališko predstavo „Trig sestre“ v prid bolnim in ranjenim vojakom na bojnem polju, ob 3. uri popoldne v gledališki dvorani v hotelu „Avstrija.“ Med dejanjem igra glasovir in petje mešanega zbora iz Šoštanja. Po predstavi se vrši v gostilniških prostorih hotela „Avstrija“ zabavni večer s petjem mešanega zbora, Šaljivo pošto in prosto zabavo. Ker je ves čisti dobiček namenjen za blagodelne namene, se prosi obilne udeležbe!

Zadnja poročila došla v četrtek, 20. januarja.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Dunaj, 19. januarja.
Uradno se razglaša:

Rusko bojišče.

Včerajšnji dan je mirno potekel.

Danes v zgodnjih jutranjih urah se je razvila ob meji iz hodoood Černovice, pri Toporovcu in pri Bojanu nova bitka. Sovjani je poslal v boj zopet številne kolone in naskočil na posameznih mestih po Štirikrat zaporedoma, a bil je povsod po hrabrih brambovcih v ržen nazaj.

Drugače nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Napadi slabih sovražnih oddelkov pri kraju Lusern in severno od Tolminškega območja so bili odbiti.

Crnogorsko bojišče.

Pri zavzetju Virpazarja so naše čete, karor se naknadno poroča, uplenile 20 jeklenih topov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Cesar Viljem in kralj Ferdinand v Nišu

Dne 12. jan. sta se v Nišu na Srbskem sešla nemški cesar Viljem in bolgarski car Ferdinand. Viljemu je spremljalo več generalov, med njimi generalstabni načelnik Falkenhayn in vojskovođa Mackensen ter drugi, Ferdinand pa princa Boris in Ciril ter odlični bolgarski generali in državniki. Niš je bil v zastavah. Sestanku obeh vladarjev se z ozirom na veliko važnost bližnjih dogodkov na Balkanu pripisuje izredni pomen.

Za Slov. Gospodarja se mora plačati naročnina naprej.

Vsled vojske je nastala povsod grozna draginja, ki se pozna tudi pri izdajanjem listov. Papir n. pr. se je podražil za 50%, barva za 40%, sirovo olje za 400% itd. Vsled te draginje je moral v Avstriji — prenehati 900 časnikov, kemični smo mogli zmagovati stroškov. Nad 500 časnikov pa je povišalo naročnino.

Stroški za „Slovenskega Gospodarja“ se bodo v tekočem letu radi draginje zvišali za okroglo 1.200 K. Vkljub temu pa „Slovenski Gospodar“ ni zvišal naročnine, ampak stane kakor dozdaj tudi letos samo 4 K za celo leto. Od teh 4 K se izda samo za poštino za vsakega naročnika na leto najmanj K 1.40, tako da za stavek, tisek, barvo, papir in razpošiljanje lista ne ostanejo niti 3 krone.

Cenjeni naročniki! Pomislite nekoliko, kaj posmijo pri sedanjem draginji 3 K! In za ta mali denar prihaja „Slovenski Gospodar“ v lefu 52krat v tvojo hišo in razvedri tebe in tvoje domače in ti prinese najraznovrstnejši novici! Res, marsikom se čudno zdi, da dobi „Slovenskega Gospodarja“ celo leto za malenkostne 4 K. Nekateri naročniki, ki pridejo list plačevat osebno, hočejo sami od sebe plačati na leto 5 K za naš list in pravijo: Če je vse skoraj najmanj še enkrat tako drago kakor pred vojsko, so se gotovo podvojili tudi stroški za „Slovenskega Gospodarja“ in mi radi plačamo nekaj več za našega prijatelja, ki nas tako izborni vodi v sedanjih težavnih časih.

Vendar pa mi nismo hoteli zvišati naročnine, kakor so to storili drugi listi, ker so naši naročniki in prijatelji med kmečkim in delavskim ljudstvom, katero že itak mora nositi velikanska brémena vojske.

Zahtevati pa moramo v teh težkih časih z vso odločnostjo in brez vseke zame re od svojih naročnikov vsaj to, da nam list plačajo naprej. To je sicer že stara reč, da se mora liste plačevati naprej. Vendar nekateri naročniki se na to še ne morejo navaditi. Danes opozarjam o vse cenjene naročnike brez izjeme, najo bogatijaline, da smo v sled vekanske draginje prisiljeni, od sedaj zanaprej list pošiljati le tistim, ki ga plačajo naprej, to je torej samo tistim, ki ga plačajo že za leto 1916, bodis za četrtek ali polletta aliza celo leto. Kdor lista ne plača naprej, njemu se bo pošiljanje lista ustavilo. Ako ima torej kdo list plačan le samo do konca leta 1915, se mu bo v kratkem list ustavl, če ne bo lista plačal tudi za naprej. Tega za naš obstanek v sedanjih težkih časih potrebnega kroka naj nam noben naročnik ne zameri in naj se noben naročnik ne hudeje na nas, ako se mu bo list ustavl, kadar bo potekla naročnina, temveč naj stori svojo dolžnost in počasno zopet naročnino. Mi pa hočemo kakor dozdaj tako tudi za naprej vršiti svojo dolžnost napram naročnikom s tem, da bomo list dobro urejevali, da bo naš list tudi v bodoče slovel kot najbolje urejevan slovenski list.

Naročevanje samopondeljkove „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj lahko naroči posebej. Za naročanje pondeljkove „Straže“ se naj rabijo položnice „Našega Doma“, katere smo priložili pred kratkim in ki so **veljavne samo za pondeljkovo „Stražo“**. Kdor nima te položnice, naj pošlje denar po poštni nakaznici na naslov: „Upravnštvo Pondeljkove Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkova Straža stane za celo leto **K 3·20;** za pol leta **K 1·60;** za četr leta **90 vin.**

Koledar za slovenske vojake za leto 1916 je letos gotov najboljši in času najbolj primeren koledar. Krasni ga lepa slika sarjeva. V koledarju najdeš 10 strani molitve, ki so primerne za vojake na bojišču. Razven tega te ta koledar poduči o podpori družin, o penzionah vдов in strot, o penzionih invalidov itd. Ob koncu ima tudi vzorce za prošnje na razne urade v zadnji pošpor in penzij. Koledarja se je dozdaj razpečalo med slovenskim vojaštvom že čez 10.000 izvodov. To kaže, kako je prijubljen vojakom na fronti, ki ga enkrat vidijo, ki ga gotovo naroči in ga težko pričakujejo. Stane pa s poštino vred 1 K, brez poštine 10 v manj. Naroči in dobi se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru Koroška cesta 5.

Loterijske številke.
Trst, dne 12. januarja 1916: 61 88 79 66 23
Dunaj, dne 15. januarja 1916: 4 88 1 58 17

Mala naznanila

Vabilo

k občnemu zboru kateri se vrši v četrtek dne 3. februarja 1916 v prostorih Zadružne Zveze v Mariboru. Začetek ob 10 uri predp. Dnevi red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva 2. Odobrjanje rač. zaključka za 1. 1915. 3. Slučajnosti. Kobilni udležbi vabi načelstvo. 28

40 do 50 letna ženska vajena kmečkega dela, naj se oglasti pri Karolini Švaršnik, Majšter pri Ptaju, p. Ptajska gora. 35

Oganist in cerkevnik dobi službo pri veliki romarski cerkvi M. B. na Črnigori pri Ptaju, Štajersko, ker je osedenjan pri vojakih. Dodatki (denar, zbirce, lastno geslo podarstva itd.) so prav dobrni, stanovanje krasno, orgle umetno prenovljene. Oglasijo se naj le v vsekem oziru prvorstni prošnjiki. Nastop 15. januaria t. l. Pisma z znankom na Župni urad Črnogora pri Ptaju, Štajersko. 38

Kupim majhno hišo z dvema sobama blizu železniške postaje ali trga. Pri hiki mora biti majhno gospodarsko poslopje, klet, vrt, vodnjak in majhna ujiva, če močete tudi majhen sadovnosc. Cena ne čez 400 K. Pismene ponudbe pod naslovom: Josip Bezlak v Poberžu pri Mariboru. 27

Gnojila uporabni strojarski usnjarski odpadki se zastope oddajo, a samo po vo ovin. Usnjarska tovarna Viljem Freund, Maribor. 31

Išče se gostilna ali kavarna v načem v mestu. Ponudbe na upravištvo pod „Primorje“ št. 38.

Sprejme se učenec v trgovino mesečnega blaga pri trdki J. Traan, Ptajska gora pri Ptaju. Tudi od poštensih begunskih staršev kaže razume slov. jazik se sprejme. 30

Kupim

do 100 vagonov kostanjevega lesa (člantuega kostana) po 350 do 400 kron za vagon 10.000 kg postavljen na bližnjo postajo. Ponudbe na naslov: R. Starovánik, Konjice Štajersko. 76

Dveletna cepljena trta prodaja po 10 vin. komad Anton Slobodnjak trtnar pošta: Juršinci pri Ptaju. 14

RUDOLF PEVEC trgovec v Mozirju kupi več vagonov krompirja ter jabolk, vsako množino masla, suhih gob. Cene po dogovoru. 743

Okrogli orhov les kupuje po najvišji ceni od 1 vagona naprej in tudi v manjši množini, kjer je mogoče, da se ga v enem kraju več napravi. P. Angel, Ljubljana Hradeckega vas 46. Pismene ponudbe z navedbo množine delel. 752

Učenec

iz poštene hiše ob državni cesti Trst-Dunaj, zidana, z opeko krita, studene in lep vrt, rodovitna in solčna njiva in travnik s sadnim drevojem (več oralov), pravno za rokodelca, obrtnika ali penzionista, se proda. Cena 13.000 kron. Rablji se le do 6000 K, ostalo lahko ostane. Hiša je v prometnem kraju, pet minut od farne cerkve; do ene železniške postaje 20 minut do druge pol ure. Pismona vprašanja pod „Državna cesta“ pod št. 689. na upravnijo.

Išče se snažno, sedido ter "dobr vpeljano gestino, in sicer primer na za dve ženski. — Najljubše v mestu Celje ali pa kje v bližini. Ponudbe na upravo Slov. Gosp. pod „ugodno“. 15

Lepa še skoraj nova hiša ob državni cesti Trst-Dunaj, zidana, z opeko krita, studene in lep vrt, rodovitna in solčna njiva in travnik s sadnim drevojem (več oralov), pravno za rokodelca, obrtnika ali penzionista, se proda. Cena 13.000 kron. Rablji se le do 6000 K, ostalo lahko ostane. Hiša je v prometnem kraju, pet minut od farne cerkve; do ene železniške postaje 20 minut do druge pol ure. Pismona vprašanja pod „Državna cesta“ pod št. 689. na upravnijo.

Zidarji

za stalno in zimsko delo se sprejmejo za vojaške stavbe v Ljubljani. Sprejmejo se tudi

tesarji

za stalno delo. Za potovanje so potrebni uradno izdati potni listi. Stavbenik Julij Glasor, Maribor, Mellinghof. — Kupi se tudi vsaka množina stavbenega in rezanega lesa po najboljših cenah. 680

!KAVA!
50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, velenaromatna, izdatna in štedilna 5 kg poskrbuna vred 12 K franko po povzetju. Pol kilogram velenarima najfinješči čaj K 2·40. 50 komadov različnih lepih pohladnic 1 K oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Tiszabogdau 496, Ogrska. 278

Vam plačam, ač Vaša kurja očesa, bradavice, občiščane v treh dneh brez bolezni ne igrajajo s korenino vred 12 K. balzamom. Londek z garancijskim pismom 1 K, 3 lončki 2·50, 6 lončkov 4·50. Kameny, Kodice (Kasse) I Postopek 14, Ogrska. 492

Izdal sem zopet dve novi krasni bojni pesmi:

I. »Avstriji v pozdrav« in II. »Plakajoča mati.« Kdor mi pošlje za 25 vin. novih neporabljenih znamk in pa svoj natančen naslov, pošljem mu takoj te dve pesmi. Tudi prejšnjih 10 pesmi je se na razpolago. Toraj vseh 12 pesmi stane samo eno korno in 10 vin. Na brezplačna naročila se nemorem ozirati! Naročuje se pri Matiju Belec pri Sv. Bolzenku v Slov. goricah pri Ptaju. Štajersko. 2

Sprejme se učenec v trgovino mesečnega blaga pri trdki J. Traan, Ptajska gora pri Ptaju. Tudi od poštensih begunskih staršev kaže razume slov. jazik se sprejme. 30

Izdal sem zopet dve novi krasni bojni pesmi:

I. »Avstriji v pozdrav« in II. »Plakajoča mati.«

Kdor mi pošlje za 25 vin. novih neporabljenih znamk in pa svoj natančen naslov, pošljem mu takoj te dve pesmi. Tudi prejšnjih 10 pesmi je se na razpolago. Toraj vseh 12 pesmi stane samo eno korno in 10 vin. Na brezplačna naročila se nemorem ozirati! Naročuje se pri Matiju Belec pri Sv. Bolzenku v Slov. goricah pri Ptaju. Štajersko. 2

Ljudska hraničnica in posojilnica v Celju

registrirana zadruga z neomejeno zavezom

Obrestuje hranične vloge se
4½%

ed dneva vlega do dneva vzdiga.
Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilna

na vknjižbo, na esebni kredit in na zastavo

vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-

plačne, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure

dopolne.

- Posojilnica daje tudi domače hraničnike.

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I.nadst.

Kmečka hraničnica in posojilnica v Ptuju

registrirana zadruga z neomejeno zavezom.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptaju.

Hranilne vloge

obrestuje po 4½%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisajo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne po-ložnice št. 118.060 in domači nabirainiki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5%, na vknjižbo in porečivo po 5½%, na menice po 6%, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgo pri drugih zavodih in zasebnikih, prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe dela posojilnica brezplačno, stranka plača samo koleke. 2

Manufaktурно trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj pripravlja.

Ako naročite

in to nemudoma storje,
srednje avstrijskega Rudečega krsta
1 število ogreskega Rudečega krsta
1 število srednje poštnoške bazilike
1 dobitni list 3% ren. i. sredk iz 1. 1880
dubitni list 4% ogreskega lip sredk iz 1. 1884
12 žrebanj vsake leto. Glavnji dobitki 630.000 K.
dobite igralno pravice do dobitkov na tarske
steckle v znaku do

4000 frankov v popolnoma zastavljenem

Pojasnila in igralni načrt posilja brezplačno
Srečkovno zastopstvo 16. Ljubljana.

Oljnate in petrolejne sode

kupuje po najvišjih cenah

tovarna za olje M. Eitner

Dunaj XI, Simmeringerlände 86, (Siebente Haidequerstrasse) Telefon 99.368.

Pozor!

Šartljeva moka!

Samo približno še 50.000 zavitkov imam v zalogi. Približno za tri tedne. Kakor goščo že znano, samo 1 zavitek rabite za 1 šartljivo, da porabite kaj sladkorja, kvasa itd. Cena se zmirom samo K 130 za zavitek. Pojasnila na razpolago. Na naročilo izpod 3 zavitkov se ne ozira. Torej kdor hoče, da ne zamudi naj naroči takoj pri razpošiljalnici Šartljeve moke pri tvrdki

Ivan Urek,
Borovje Koroško.

Kidomino je obnovlo in večino in vseh načinkov na vrnitve kot najboljše bol oblažajoče mazanje

pri zdravljenju, revmatizmu, glisti, infuziji, puni, vsemi in bolom v krku

Dr. Richter

Sidro-Liniment. capaci compaci

Nedostelo in Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kova. — 50, 140, 2.—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatini lev“
Praga, I., Eliševska cesta 11.

Načrno razpošiljanje.

100 l domače pijače

osvejujoče, slasme in zelo gaseče in lahko vsakdo sam napravi z majhimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, manjkatni hruščovec, poprovje metovcev, pomarančevci, prvenčevci, vinskevec. Neuspeh izključen. Na domača pijača se lahko piše poleg hladna, pozimi tudi vroža namesto rumna in čeganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih povojjih dam eno zastonj. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprvenstvene vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmelnost nih ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 637, Moravske

DENARJA MI,

draginja je vedno večja, zaslukel pa majhen. Ako hočete z malim trudem, doma v svojem kraju getovo 10 K na dan zaslukiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. Zaslukel je pripraven za moške in ženske.

Jos. BATIĆ, Ilirska Bistrica 26
Kranjsko.

Prisiljeni

vsled razmer, zlasti vsled pomanjkanja maščobnih snovi, smo primorani, da zvišamo detajlne cene znanemu izvrstnemu

Lysoform-milu

ter določimo od 1. januarja 1916 naprej ceno za kos K 1.60.

Po tej ceni je Lysoform-mlo vsled svoje velikosti in kakovosti še vedno poceni v primeri z drugim finim toaletnim milom.

Cena desinfekcijskega sredstva **LYSOFORM** ostane začasno še nespremenjena.

Lysoform tvornice v Ujpest

Dr. Keleti & Murany,
kemične tovarne.

Vojno zavarovanje!

Tisoč in tisoč hrabrih junakov pustilo je že do sedaj draga življenje na bojišču in žali Bog se ni pričakovati, da bo tega neusmiljenega klanja kmalu konec.

Nikdar v življenju ni imelo za posameznika zavarovanje življenja večjega pomena, nego v sedanjem žalostnem vojnem času. Dolžnost vsakega je, da zabrani doma vsaj z zavarovanjem življenja gmotno odskodovanje ostalih sorodnika, ki daleč od nas brani mile našo domovino.

Zavarovati se more vojak sam, ki odide v vojsko, lahko pa zavaruje življenje že odsotnega vojaka v svoj ali v korist otrok ali drugih oseb tudi žena, oče, mati, brat, sestra, pa tudi vsak drug človek, ki z njim ni v sorodstvu, n. pr. vojaka v upnik, ki se hoče zavarovati proti izgubi svoje terjatve.

Zavarovalnina se izplača vsaki osebi, za ktero je izgovorjena, ali takoj po smrti vojaka (tudi, če je umrl pozneje na bolezni) ali po preteklu več let n. pr. ml. otrokom za njih vzgojo, nevesti za opravo. Tudi se da zavarovati na letno dosmrtno rento, aka postane vojak invalid t. j. za daljni prislužek nezmožen.

Prva zaupna c. kr. priv. zavarovalna družba v tem oziru — ki terja najvišje premije, je

»Avstrijski Phönix«

s sedežem na Dunaju, ki izkazuje

zavarovane vsote . . . K 210.000.000.—
poroštenega zaklada K 60.000.000.—
letnih perjemkov . . . K 12.500.000.—

Ta družba seveda ne sprejema zavarovanje samo vojakov, ampak vsake osebe, torej tudi žensk, otrok na razne ugodne načine, prejema tudi gotovine proti izplačevanju dosmrtnje letne (1/2, 1/4 letne) rente i. s. kar se dozdeva skoraj neverjetno, z ozirom na starost zavarovanca 6 do 25% od kapitala na leto. Ni mogoče, da ena ugodnejše naložiti, vrh tega je izguba vnaprej nemogoča.

Sedanji čas je resen in dragocen, vsak dan nam donaša neusmiljena smrt preobilne žrtve in z njimi neizmerne gmotne izgube za vse iste zaostale svojce umrlih, ki se niso pravočasno poprijeti zavarovanja na življenje.

Sezite torej po pomoči, dokler še ni prepozno. Omenjene družbe, **Avstrijski Phönix** glavno zastopništvo za Spod. Štajersko je v Mariboru, Ferdinandulica št. 9. ki daje na ustmeno in pismena pranja pojasnila.

Pisarniške ure tudi po nedeljah dopoldan. Ako se oglasijo iz oddaljene župnije ali občine vsaj 3 osebe naenkrat pride zastopnik brezplačno na dom.

Vinogradniki, pozor!

Na suho cepljene, trte so na prodaj.

Najboljše sorte in sicer: I. vrste: laški riztec (Wälschrising), beli burgundec, bela in rudeča žlahtina (Gutedel), izabela, posip (Sipon), zeleni silvanec, beli rančol, trunta (bogate rodeča), kavčina, plavi burgundec, rumeni muškat, muškatna žlahtina, črni pesjanec ter nekaj mešanih vrst. Na razpolago je tudi več tisoč vkoreninjenih divjakov, in podlage (ključi) od Riparia Portalis.

Vse trte so cepljene na podlagi Rip. Portalis ter so tako lepe in popolnoma zarašcene in lepo vkoreninjene zakar se jamči.

Dobjo se tu li cepljene trte lanskoga nasada (L. 1914). Cena trtam je po dogovoru. Pri naročilu naj se postope 10% are. Naročila brez are so neveljavna. Kdor si želi naročiti lepe trte in nasaditi lep vinograd, naj se blagovoli oglašati pismeno ali ustmeno pri Francu Slodnjak, trtar v Rotmanu, pošta Juršinci pri Ptiju (Štajersko).

618

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vosek in suhe gobe.

Ivan Ravnikar, Celje veletrgovina.

„ADOL“

alpski zeliščni liniment.

Najboljše, bolečino utehujuce sredstve za vranjanje

Mestna lekarna „pri c. k. orlu“

Friderik Prull,

Iskarmar v Mariboru, Glavni trg, zraven rotv.

Izjava.

Ker upam, da je marsikateri vojak od 87. pešpolka čitalj Slovenski gospodarje, pišem te vrstice, da se neka stvar poja ni. Ko so bili Štajerski Sloveni tukaj, so nekateri narečili in placali ročne vence. Ker se pa rožni venci v sedanjih časih ne dobijo lahko, sem moral čakati nanje. Iz posebne prijaznosti jih je napravila v Ljubljani nek usmiljena sestra. Med tem časom so pa vojaki odšli in tudi številka njihova vojne pošte se je spremenila. Ker nekateri vojaki sprašujejo, zakaj rožnih vencev ne dobe, eden je pisan zelo serovo — nej na tem mestu stvar pojasnim, ker upam, da pride ta list vojakom v roke. Rožne vence sem odposlal prvič 18. dec. Prišli so nazaj deloma raztrgani, deloma brez krizev. Poslal sem jih drugič 20. dec, obakrat na naslov: MARTIN KAKER, ki služi pri isti kompaniji, naj bi jih on razdeil. Oba recepcija c. kr. potnega urada v Zagorju pričagam, da vidi si uredaštvo, da je resnica. Ako se to reje pošiljatek zakasnila ali izgubila, podpisanega ne zadene nobene krivida, Zagorje na Krasu, dne 4. januarja 1916.

Ivan Baloh, vikar.

Zahvala.

Zahvala za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega drugega moža oziroma očeta, tasta, starega očeta, gospoda

Franca Saletič

izrekamo tem potom našo najiskrenježo zahvalo. Posebna zahvala pa bodi čast. gosp. Josipu Mihalčiču župniku barbarskemu, č. g. Ivanu Topolniku, č. g. Salezijancem in č. domaćim gg. duhovnikom za spremstvo na izdaji poti, dalje gosp. Leži Colnarič kot voditeljice šolskih otrok, č. kr. šolskemu svetu za krasen venec in vsem sorodnikom in znancem, ki so spremljali drugega ranjkega na zadnji poti.

Žaljajoči ostali.